

UHUSIANO Newsletter 2/2001

Suomalais-tansanialaista kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyötä
Finnish-Tanzanian NGO Development Co-operation

Sisältö

1	Pääkirjoitus
Kauniit ja rohkeat	
2	Hyvä perhe ja parisuhde itäafrikkalaisten sananlaskujen valossa <i>Annu Piirto</i>
4	Rakkaus ei ole riitaa <i>Halifa Mjengwa</i>
8	Haastateltavana ministeri Satu Hassi <i>Elina Puhto</i>
13	Haastateltavana Gertrud Mmbaga <i>Tiina Kontinen</i>
16	Aurinko- ja elohopeakylpyjä <i>Kukka de Fresnes ja Ketta Karjalainen</i>
20	Kirjeet
24	Uutiset
28	Järjestöesittelyt
30	Batiikkia Mbezissä <i>Outileena Uotila</i>

Uhusiano-tiedote 2/2001

Tiedotusryhmä/Team *Kaisa Kivelä, Paula Kuusipalo, Elina Puhto*

Taitto/Layout *Kaisa Kivelä*

Valokuvat/Photos *Mikko Eerola (27), Tiina Kontinen (13,15), Georg Pimenoff (kansi/cover, 5, 7),*

Heli Pimenoff (32), Tommi Taipale (takakansi/back cover), Teemu Tuominen (2)

Käännökset/Translations *Kaisa Kivelä, Paula Kuusipalo, Elina Puhto, Anna Ylä-Anttila*

Kiitos/Thanks to *Dada Anna, Mikko Eerola*

Contents

1	Editorial
The Bold and the Beautiful	
5	Good Family and Good Relationships Examined Through East African Proverbs <i>Annu Piirto</i>
7	Mapenzi sio ugomvi <i>Halifa Mjengwa</i>
11	An Interview with Minister Satu Hassi <i>Elina Puhto</i>
15	An Interview with Gertrud Mmbaga <i>Tiina Kontinen</i>
18	Bleaching and Tanning <i>Kukka de Fresnes and Ketta Karjalainen</i>
20	Letters
24	Uutiset
29	NGO presentations
31	Batik in Mbezi <i>Outileena Uotila</i>

Pääkirjoitus/Editorial

Tämän lehden artikkelit kertovat naisista. Miksi naisista sitten pitää puhua? Siksi, että kun puhumme ihmisistä, puhumme usein huomaamattamme miehistä. Siksi, että naisten ja miesten roolit ovat usein erilaisia, ja heidän tarpeensa saattavat tämän vuoksi olla erilaisia. Siksi, että naiset ja miehet ovat molemmat voimavara kehitykselle. Ja siksi, että naiset ovat Kauniita ja Rohkeita, niinkuin miehetkin. Mukavaa kesää ja lukuhetkiä toimituksen puolesta, *Kaisa*.

The articles of this Newsletter are about Women. And why to talk about women? Because when we talk about people, we often accidentally talk about men. Because womens´ and mens´ needs are often different due to their different roles in the community. Because both women and men are important in building the society. And because women are Bold and Beautiful, just like men are. Best seasons greetings on behalf of the Team, *Kaisa*.

Uhusianon jäsenjärjestöt - Uhusiano member organizations

lisalmen Nuorison Tuki r.y.
Kivirannantie 32, FI-74130 lialmi
ideco@nettilinja.fi

Kehyapu Toinin Tori r.y.
Toini Niskanen
Kauppakatu 6, FI-44100 Äänekoski
toini.niskanen@pp.inet.fi

Msingin ystävyyssseura r.y.
Hanna Antila-Andersson
Mannerheimintie 85 C 57, FI-00270 Helsinki

Setlementtinuorten Liitto r.y.
Jorma Reinimaa/Terttu Olin
Sturenkatu 11, FI-00510 Helsinki

Tampereen kotitalousoppilaitos
Ulla Hepola
Koulukatu 18, FI-33200 Tampere

TSL:n Vammalan seudun opintojärjestö
Sinikka Wikström
Kontinkustaantie, FI-38300 Kiikka
sinikka.wikstrom@kopteri.net

Vaasan Kehitysmaakauppa Endelea r.y.
Airi Suvanto
Lastenkodink. 22 B, FI-65100 Vaasa

Vaasan kehitysmaaseura r.y.
Leena Salminen
Vaasan maakuntakirjasto, FI-65101 Vaasa
leena.salminen@vaasa.fi

Vanhustyön keskusliitto
Jaakko Tuomi
Malmin kauppatie 26, FI-00700 Helsinki
jaakko.tuomi@saunalahti.fi

Viittakiven tuki r.y.
Elina Puhto
Angervotie 4 D 31, FI-00320 Helsinki
puhto@softhome.net

Vöyrinkaupungin koulu
Hannele Hakkarainen
Vuorikatu 11, FI-64100 Vaasa

Äetsän seudun kehitysmaaseura r.y.
Antti Rajakorpi
Peuratie 5, FI-38200 Vammala
antti.rajakorpi@vammala.fi

Toivala-säätiö
Markku Jokela
Pohjois-Savon Ammattikorkeakoulu, PL 6, FI-70201 Kuopio
markku.jokela@pspt.fi

‘Tasaveroisia ovat mies ja vaimo, pieni ja suuri ovat lapsi ja vanhempi.’

HYVÄ PERHE JA PARISUHDE itäafrikkalaisten sananlaskujen valossa

Annu Piirto

Kuten Raimo Harjula sananlaskukirjassaan ‘Parempi pakaroitta kuin päättä vailla’ toteaa, erityisesti naisen status Itä-Afrikassa määräytyy avioliiton ja lasten synnyttämisen kautta. Miehen yhteiskunnallinen asema sen sijaan on jo hänen sukupuolensa perusteella korkeampi kuin naisen. Miehen statukseen pyrkivän naisen on koettu aiheuttavan ristiriitoja ja epävarmuutta. Tätä kuvastanee sananlasku: ‘*Kun kana kiekuu, ei talossa ole rauhaa.*’ Niinpä naisen kannattaakin pitää mielessään, että ‘*suupalttia ei naida*’ ja pyrkiä sopeutumaan perhe-elämään, vaikka hänen yhteiskunnallinen asemansa olisikin miestensä korkeam-

malla. Ahkera kodinhoitaja ja kiivastahtinen synnyttäjä jos ovatkin naisen tehtävät unelmien vaimona, on miehelläkin velvollisuutensa. Mies on ennenkaikkeaa perheensä tulonhankkija ja kunnan työntekijä, nimittäin ‘*vetelys kuolee kylässä, kunnan mies metsässä.*’ Kuten Harjula painottaa, miehelläkin on velvollisuutensa vaimoaan kohtaan. Jokaisen avioliiton ihanteena on tasa-arvoinen kumppanuus, joka parhaiten kiteytyy juuri otsikon sananlaskussa.

Koska seurustelun päämääränä on perinteisesti ollut avioliitto, on ollut hyvä tarkistaa, että unelmien vaimo ja mies ovat toisillensa sopivat. Tämäkään ei yksistään takaa helppokulkuista avioliiton polkua, vaan vielä on saatava appi-

vanhempien ymmärrys ja suosio tulevan naimakaupan puolelle. Tehtävä ei liene se helpoin, kun ‘*naitavia on paljon, appivanhemmiksi sopivia ei yhtään.*’ Afrikkalaista ns. sopimusavioliittoa ja meillä paremmin tunnettua rakkausavioliiton käsitettä ei Harjulan mukaan pidä asetella vastakkain, sillä ne eivät yleensä ole toisiansa poissulkevia vaihtoehtoja. Rakkaus jos meilläpäin joskus “on sokeaa”, niin itä-Afrikassa sama asia todetaan sananlaskulla ‘*Ei omassa armaassa ole näppylöitä.*’ Kaikkien kosimis- ja seurusteluprosessien jälkeenkään, kuten Harjula toteaa, avioliitto on lopulta onnenkauppaa ja ‘*... yhdelle sattuu kyttyrä ja toiselle polvi.*’ Itä-Afrikan kulttuureissa vasta naimisissa oleva ja lapsia saanut ihminen on aikuinen, “ko-

konainen ihminen” (*mtu mzima*), joten naimakauppa se on, joka kannattaa ja *‘huonostikin paikattu on parempi kuin ei mitään.’*

Kun lopulta on päästy avioliiton auvoisalle tielle, on hyvä pitää mielessä muutamia periaatteita, jotka auttavat kun ensihuuma ja ihastuminen alkavat hälvetä ja perhe-elämään ja parisuhteeseen tulee luonnollisia tiiviin yhteiselämän aiheuttamia säröjä. *‘Lähekkäin olevat savipadat kolhivat toisinaan’* ja siksi on hyvä puolisoiden muistaa omat velvollisuutensa ja arvostuksensa toisiaan kohtaan. Niinkuin *‘nenä ja silmä kastuvat yhdessä’*, niin on myös miehen ja vaimon pidettävä yhtä ja yrittävä selviytyä elämän vastoinkäymisistä yhdessä. Hyvä perussopu jatkuvan riitelemisen sijaan on se, mikä pitää perheen kasassa ja tuottaa hyvää ympärilleen laajemmaltikin. Afrikkalaisen “laajentumaperheen” (extended family) käsite pitää sisällään monet sukulaiset, tuttavat, naapurit ja monet muut ihmiset ja täten *‘suuren puun varjo ulottuu niihinkin, jotka ovat kaukana’* eli avioliitto ja aviopuolisot voivat vieraanvaraisuudellaan ja avuliaisuudellaan tuottaa hyvää monelle taholle. Vaikka sananlaskuperinne pitää vaikeuksia avioliittoon kuuluvana asiana ja siksi korostaa hyvän elämän edellytyksenä puolisoiden kunnioitusta toisiaan kohtaan, joskus kolhut ajavat parit väijäämättä kohti lopullista eroa. Perinteisesti vain miehellä oli oikeus “erota” vaimostaan eli ajaa hänet pois kotoa, mutta nykyinen lainsäädäntö on pyrkinyt parantamaan eronneiden naisten asemaa. Sananlaskut perinteisesti pohjivat eroa vain miehen näkökulmasta ja muistuttavat häntä, että vaimon ohella lähtee talosta myös ruuanlaittaja - jollei miehellä satu olemaan muita vaimoja siihen hommaan... Monivai- moisuuden syyt Afrikassa, kuten Harjula huomauttaa, ovat lähinnä olleet taloudelliset ja sosiaaliset. Useampia

vaimoja on tarvittu hoitamaan varakkaan miehen peltoja ja taloutta ja takaamaan suuri lapsiluku. Naisten koulutuksen myötä ja arvojen muuttuessa on monivaikeisuus yhteiskunnan avioliitoksi tunnustamassa muodossa kuitenkin vähentymässä. Olipa vaimoja yksi tai useampi, ihanteena on loppuelämän kestävä avioliitto, vaikka sen kohtalon kuten monen muunkin asian elämässä viime kädessä vain *‘Jumala tietää.’*

Kuten jo edellisestä on tullut ilmi, itäafrikkalainen avioliitto ei olisi täydellinen ilman siihen luonnollisena osana kuuluvaa lapsikatrasta. Perinteisesti isoa lapsilukua on pidetty perheen rikkautena ja *‘parempi onkin ilman omaisuutta kuin ilman lasta.’* Lasten tuoma rikkaus on juuri sitä, että he “täydentävät” vanhempansa tehden näistä kokonaisia ihmisiä. Mutta lapset ovat myös niitä, jotka muistavat vanhempia heidän kuolemansa jälkeen. Ja niin kauan kuin suku jatkuu ja vainajaa muistetaan, hän säilyy sukunsa ja perheensä aktiivisena jäsenenä, jonka uskotaan vaikuttavan jälkeläistensä elämään; *‘Ken jättää jälkeensä lapsen, elää ikuisesti.’* Turvataksien itselleen mieluisan vanhuuden on vanhempien myös huolehdittava lastensa kasvatuksesta kunnan ihmisiksi. Sananlaskuissa painotetaan kasvatuksen merkitystä ja sen vaikeuttakin. Tärkein tavoite on opettaa lapsi kuuliaisesti vanhemmilleen ja yleensä kunnioittamaan vanhempia ihmisiä. Lapsen onkin syytä panna opit korvan taakse, sillä *‘joka ei kuuntele vanhempaansa, katkaisee lopulta jalkansa.’* Jos vanhemmat osaavat sopivin annoksin jakaa lapsilleen kuria ja huolenpitoa, mutta myös rakkautta ja kärsivällisyyttä, voivat he turvallis- min seurata kuinka *‘pieni sammakko leikkii lätikössään’* ja aikuistuessaan takaa vanhemmilleen arvokkaan vanhuuden.

Sananlaskujen käyttö afrikkalaisessa arkielämässä on nykypäivänäkin yleistä ja niitä voidaan puheen lomassa viljellä erilaisissa elämäntilanteissa. Sananlaskun lausujan ei tarvitse selitellä sen syvempiä merkityksiä, vaan sananlasku itsessään kertoo, mistä on kysymys. Harjulan mukaan sananlaskut ovat “jäykkää ergonomiaa”; kiteytyksiä, joiden avulla vaikeakin asia voidaan ilmaista suoraan sosiaalisesti ja kulttuurisesti hyväksytyllä tavalla. Kulttuurikontekstissa on kuitenkin omat rajoituksensa sille, kuka voi sananlaskuja käyttää ja mihin tarkoitukseen, kenelle ja milloin. Sopivat asiayhteydet sananlaskujen käyttöön paljastuvat vasta pitemmän aikaa kulttuuriin vihkiytyneelle ihmiselle. Näiden käyttöyhteyksien paljastumista odotellessa... *‘parempi pieru pyllystä kuin suusta!’*

Annu Piirto asui Tansaniassa, Morogorossa, vuonna 2001 ETVO-vaihdon kautta. Hän työskenteli vammaisten nuorten keskuksessa Mehayossa, joka on saanut tukea mm. Vaasan kehitysmaaseuralta ja lisälmen nuorison tuelta. Hän haastatteli Raimo Harjulaa toukokuussa 2001 tämän kirjasta “Parempi pakaroita kuin päätä vailla, 500 itäafrikkalaista sananlaskua”.

Uhusianon lukijat voivat tilata tai noutaa Raimo Harjulan kirjan Yliopistopainosta hintaan 130 mk (kirjakaupassa 171 mk).
Tilausosoite: Yliopistopaino/
Kustannus, sopimus 00510-86,
00003 Helsinki.
Käyntiosoite: Vuorikatu 3,
00014 Helsinki

Hei beibi, RAKKAUS EI OLE RIITAA

Swahili on elävä kieli, ja sukupuolten välisiä suhteita käsitellään myös modernissa swahilissa. Swahilinkielisessä rap-musiikissa - kuten dar es salaamlaisen Hard Blastersin laulussa Ma'msap - slangi korvaa vanhat sananlaskut.

Halifa Mjengwa

Remmy Ongala lauloi swahilinkielisestä sanonnasta *musiikki on rajua*: jos musiikki on rajua; miksi ostat kasetteja? Jos musiikki rajua, miksi kuuntelet sitä? Kun kumminkin viimeisenä päivänä ihmiset kootaan koolle trumpetein? Ja kirkoissakin laulu raikaa...

Miksi siis pitäisimme Hard Blasterseja hampuuseina tai heidän rap-musiikkiansa liian rajuna? En näe mitään syytä tällaiseen, eikä siihen olekaan syytä. Minusta Hard Blastersit ansaitsevat kaikki mahdolliset onnen-toivotukset, koska he osaavat taitavasti välittää sanomansa nykypolvelle. He laulavat swahiliksi, mikä tekee mahdolliseksi sen, että niin isot kuin lapsetkin voivat kuunnella heidän musiikkiaan tunteitta häpeää tai ujoutta. Hard Blastersien vahva ja nopea rap-musiikki välittää heidän sanomansa kaikenikäisille.

Uudella hiljattain ilmestyneellä levyllään, joka levisi kulovalkean tavoin niin maamme suurkaupungin joka kolkkaan kuin sen rauhallisiin satamiinkin, laulu Ma'msap ("beibi") panee sydämet tykyttämään, erityisesti niiden, jotka rakastavat tai niiden jotka etsivät onnea (ja rakastelemista).

*Rauhoita sydämeni, beibi
olen sekaisin suuresta rakkaudestasi
rakkaus ei ole riitaa*

*rakkaus ei ole väärinymmärtämistä
anna minulle rakkautta
minä annan sinulle
näin minä olen rauhallinen.*

Sisaremme Musoman järviolueella uskovat vieläkin, että jos heidän miehensä eivät lyö heitä, he eivät rakasta eivätkä kunnioita vaimoaan. Kiinassa Pekingissä pidetty kuuluisa naisten konferenssi pitäisi järjestää Musomassakin, jotta naisten silmät avautuisivat huomaamaan, että rakkaus ei ole riitaa eikä kiistaa, vaan että rakkaus on uskollisuutta ja toisen ymmärtämistä.

Waridi (ruusunen, rakastettu), joka on Ma'msap -laulun päähenkilö, edustaa tuota naisen ihmeellistä kykyä, joka tekee naisesta ainutlaatuisen arvokkaan ja tärkeän perheessä. Kun Hard Blastersit laulavat rakastelemisesta, Waridi on enkelin kaltainen.

*Kaunis musta nainen
on kuin korulintu
Hänen sileässä ihossaan
ei ole finnejä eikä kesakoita
Taas tänään minä sanon
että rakkaus ei ole likaisia puheita.*

Meidän afrikkalaisessa kulttuurissamme, erityisesti Tansaniassa, rakastelemisesta puhutaan julkisuudessa ikään kuin se olisi jotakin likaista. Olen kuitenkin sitä mieltä, että nyt on tullut aika, jolloin siitä ei pidä puhua

kuin kirosanasta, vaan kuin aikojen takaa periytyvästä runoudesta. Sitä pitää kunnioittaa. Ma'msap on laulu, joka on tehty monista mausteista, joita on naisen ja miehen välillä. Laulu osoittaa, että rakkaus on sekä riitaa, huolia, kateellisuutta, mustasukkaisuutta; että uskollisuutta, iloa ja puhdasta rakkautta. Seuraavaa sitaattia me kaikki voimme ajatella yhdessä.

*Ennen muinoin rakastin seksiä,
minulla meni lujaa
silloin en tuntenut sinua,
kesyttelin monia naisia
koputtelin monille oville,
mutta en saanut neuvoja.
Pidän siitä, että rauhoitut
etkä tunne mitään huolia
pidän tavasta jolla nautit
samalla kun olet vähän ujo.
Sano nimeni hitaasti,
voit syödä kaikki rypäleet hitaasti,
sinä olet lahja sielulleni
ja jäätä sydämelleni
sinulla on kyky tuhota
tai rauhoittaa aivoni
rakkauteni sinuun
on kuin lintu pesässään,
rakkaani, tartu käteeni
ja vaihdetaan kokemuksiamme.*

Käännös: Elina Puhto

'Husband and
Wife Are Equal,
a Child and a
Parent are the
Small One and the
Big One'

GOOD FAMILY AND GOOD RELATIONSHIPS Examined through East African Proverbs

Annu Piirto

As Raimo Harjula notes in his book 'Better to Lack Buttocks than Head' on east african proverbs, particularly the status of women in East Africa is based on marriage and children. The socially higher status of men, on the other hand, is based on his sex only. Women's attempts to achieve an equal status with men have generally been seen as causing conflicts and uncertainty; 'When a hen crows, there is no peace in the house.' Furthermore, a woman should keep in mind that 'nobody marries a bigmouthed woman' and should try to adapt to the family life even when her social status is higher than her husband's. Even if the qualifications for the dream wife include such ideas as

hard-working homemaker and intensive birth giver, the husband also has his duties in marriage. He should be a hard worker and he should also be able to support his family properly. 'An idle loafer will die in the village, the real man in the forest'. As Harjula emphasises, a husband has his duties towards his wife and above all, it is equal partnership that makes an ideal marriage.

Because the marriage has traditionally been the goal of dating, it has been worthwhile to check that the husband and wife-to-be are suitable for each other. The couple's liking for each other alone has not guaranteed a smooth path to marriage but the approval of parents-in-law is what is needed as the final blessing. Mission impossible often

enough - as the saying goes: 'There are plenty of women to marry, but no suitable parents-in-law.' The African style contract marriage does not necessarily stand in sharp contrast to our better-known love marriage. As Harjula notes, in most cases the former does not exclude the latter. Sometimes love can be blind and anyone deeply in love is ready to admit that 'one's own sweetheart has no pimples.' The wheel of fortune is spinning within marriage plans. Finally it might just happen that 'someone gets a hump, another one gets a knee.' However, within East African cultures only a married person with children is a "whole person" (*mtu mzima*) and as they say: 'Better half patched than nothing.'

When one has finally got on the blissful

state of marriage, it is useful to keep in mind a few principles. These will certainly help when the passionate love starts to fade and the first breaches caused by married life show up. *'Claypots staying close together knock each other'*, hence, spouses should remember their duties and respect for each other. As *'the nose and the eye get wet together'*, so should also husband and wife stick together and try to get over life's difficulties together. Living in harmony instead of constant fighting is what keeps family together and contributes to a happy environment. African extended family includes many relatives, friends, neighbours and such, thus, *'the shadow of a big tree reaches even those far away.'*

Although the proverb tradition approves difficulties as a natural part of marriage, and emphasises the couple's respect for each other, sometimes life leads the couple to a divorce. Traditionally only the man had a right to "divorce" his spouse by driving her away from the marital home. Nowadays the legislation has been aimed at improving the position of divorced women. Proverbs, however, treat the idea of divorce mainly from the man's point of view. They remind the man that along with the wife goes also the cook - unless the man has other wives to do the job... Reasons for polygyny in Africa, Harjula emphasises, have primarily been social and economic. Many spouses were needed to take care of the fields and the household of a wealthy man and to guarantee him many children. Through the education of women and changing of values, polygyny as approved by society is decreasing. But whether there is one spouse or many, the ideal is a life-long marriage. And whether it will last or not, that only *'God knows.'*

The East African marriage would not be complete without many children. Traditionally, many children have been the sign of a wealthy family - *'Better to lack property than a child.'* The source of wealth brought by children lies in that they "complete" their parents making them whole persons. The children are also the ones that will remember their

parents after death - *'Who leaves behind a child, lives forever.'* To guarantee themselves with a decent old age, parents have to take care of raising their children properly. The proverbs emphasise the significance of child raising and its difficulties. The most important aim is to teach the child to obey his or her parents and other older people. The child had better to remember what his or her parents have taught, because *'who does not listen to one's parents will end up with a broken leg.'* Parents, on the other hand, should try to keep the balance between an adequate discipline and tender care and love for their children. In that way they can peacefully watch how *'the little frog plays in its puddle'* knowing that he or she will later guarantee them with dignified old age.

Even today the use of proverbs in everyday talk is common in the East Africa. One can add proverbs into one's speech in a variety of situations. One does not have to explain the reasons for a proverb; the explanations conceal within. According to Harjula, a proverb is like a crystallisation, which can reveal even a difficult issue straight, in a socially and culturally approved manner. The cultural context has, however, some restrictions concerning their use, that is who can use which proverb to whom, when and where. Appropriate contexts for using the right proverbs can only be found out after spending a longer time in the culture. In the meantime... *'Heri kujamba kwa matako kuliko kujamba kwa mdomo!'*

Annu Piirto lived in Morogoro year 2001 through Kepa administered Young Volunteers Program. She worked in Mehayo, a centre for mentally handicapped youth, that has been supported by Vaasa Association for Developing Countries and Iisalmi Youth Aid among others. She interviewed Raimo Harjula May 2001 about his book "Parempi pakaroitta kuin päättä vailla, 500 itäafrikkalaista sananlaskua hyvästä elämästä".

Halifa Mjengwa

Remmy Ongala aliiimba kama muziki ni uhuni kwa nini unanunua kaseti? Kama muziki ni uhuni kwa nini unasikiliza muziki? Kwani siku ya mwisho itakapofika parapanda italia ili kuwakusanya watu. Hata makanisani pia wanaimba...

Sasa kwa nini tuseme Hard Blasters ni wahuni au muziki wao wa rap ni uhuni! Sioni sababu na wala hakuna sababu, mimi nafikiri wanahitaji pongezi za aina yake kwa kuweza kufikisha ujumbe wao mahiri kwa kizazi cha kisasa kwa kutumia kiswahili ambacho kinaweza kumfanya hata baba na mwana kuweza kusikiliza muziki wao bila kuoneana aibu wala soni machoni. Muziki wao wa rap ambao unakuwa kwa kasi unafikisha ujumbe wa kila aina kwa mkubwa hadi mtoto.

Katika santuri yao mpya ya hivi karibuni ambayo inatamba kila kona katika jiji la bongo au bandari sala-ma, mwimbo wa Ma'msap (mpenzi) ndio unaokonga nyoyo za watu hususan kwa wale wapendanao na wale wanaopenda uroda (kufanya mapenzi).

*Yo ma'msap nipoze moyo
mama
Nimechanganyikiwa kwa penzi
lako la maana,
Mapenzi sio ugomvi mapenzi
si uhasama,
Nipe penzi nikupe hapa mimi
ni salama*

Wale ndugu zetu wa kule Musoma, kanda ya ziwa bado wanaamini ya kwamba kama mumeo hajakupiga ngumi basi hakupendi na wala hakujali. Nafikiri kile kikao cha kina Mama maarufu kwa Beijing China kije kufanyika na uko Musoma ili kuwafunua macho wa kina mama hawa ya kwamba mapenzi sio ugomvi wala uhasama bali mapenzi ni upendo na kuelewana.

Waridi ambaye ndiye

Yo Ma' msap MAPENZI SIO UGOMVI

Mahusiano ya mwanamke na mwanaume yamekuwa gumzo kubwa sana hivi sasa. Hard Blasters kikundi cha muziki wa rap Tanzania nao wako mstari wa mbele katika kutoa ujumbe wa mapenzi kwa jamii.

muhusika mkuu katika wimbo huu anawakilisha nafasi ileile ya mwanamke ambaye mwenye thamani ya pekee katika jamii na inapofikia kwenye mapenzi basi Waridi anakuwa malaika:

*Mrembo mweusi mwenye uzuri
mithiri tausi,
Ngozi nyororo haina vipetele wala
chunusi
Leo narudia mimi kuwa mapenzi
sio matusi...*

Katika utamaduni wetu wa kiafrika hususan Tanzania mapenzi huwa matusi pale yanapozungumzwa hadharani. Lakini nafikiri wakati sasa umefika ya kwamba mapenzi sio matusi bali ni mapenzi ni kama tenzi za toka enzi

tunazohitaji kuzienzi. Ma' msap ni wimbo uliopikwa ukapikikwa una kila aina ya ladha za mapenzi kati ya mwanamke na mwanaume, kutokea ugomvi, shida, wivu, husuda, uaminifu, furaha na upendo. Na kwa kipande kifuatacho kutoka katika wimbo huu basi wote tuburudike:

*Ni kweli zamani nilikuwa napenda
uroda tena nakwenda upesi.
Kwa sasa siwezi kwako nimetuliza
majeshi mama
Mimi nimegota kweli nashindwa
kujimudu
Hila na wewe tulia usije
ukaunyaka mdudu.
Napenda tunavyojivinjari huku
ukiona aibu*

*Sema J kula taratibu hizi ni zote
zako zabibu
Wewe ni tuzo ndani ya nafsi
yangu barafu ya moyo wangu
Mwenye uwezo wa kuvuruga na
kutuliza ubongo wangu
Penzi langu kwako ni kama
ndege ndani ya tundu
Nishike mkono mama ili
tubadirishane utundu...*

HAASTATELTAVANA

ympäristö- ja kehitysyhteistyöministeri

Satu Hassi

Elina Puhto

Satu Hassi aloitti ympäristö- ja kehitysyhteistyöministerinä vuonna 1999. Poliittisen toimintansa ohella hänellä on monipuolinen ja mielenkiintoinen työhistoria mm. Tampereen Teknillisestä Korkeakoulusta ja vapaana kirjailijana.

Mitkä ovat Suomen kehitysyhteistyön painopistealueet lähiaikoina?

Hassi: Koko viime vuoden ajan ulkoministeriön kehitysyhteistyöosastossa ja oikeastaan koko ulkoministeriössä on tehty maa- ja järjestöanalyysia. Siinä on analysoitu, millä perusteella me toimimme missäkin maassa ja mitä järjestöjä tuetaan. Näin on pyritty yhtenäistämään eri kriteereitä.

Suuria linjoja ovat myös edellisen hallituksen tekemä kehitysyhteistyöpolitiikan periaatepäätös ja kehityskauppolitiikan linjaus, joissa todetaan että Suomen kehitysyhteistyön tavoitteet ovat köyhyyden vähentäminen, ympäristöuhkien vähentäminen sekä tasa-arvon, demokratian, ihmisoikeuksien ja hyvän hallinnon edistäminen.

Pääkohdemaiksi ovat Kyon selvityksessä kiteytyneet maat, joissa köy-

hyden vähentäminen on tärkein toimenpide. Muissa yhteistyömaissa, jotka eivät välttämättä ole köyhimpiä maita, on niin sanottua temaattisista yhteistyötä, esimerkiksi ympäristö-, tasa-arvo- ja demokratiayhteistyötä. Haluan erityisesti painottaa hiv – aids-epidemian voittamiseksi tehtävää työtä, erityisesti eteläisessä Afrikassa. Aids on paljon enemmän kuin sairaus, se on kerta kaikkiaan yhteiskunnallinen katastrofi, joka uhkaa tehdä tyhjäksi kaiken muun.

Tuleeko aids-valistus näkymään projektien valinnassa?

Ainakin projektien räätälöinnissä. On tarkoitus myös lisätä YK:n aids-valistuksen tukea. Aika monessa projektissahan pystytään hiv/aids-valistus ottamaan osaksi projektia. Esimerkiksi Sambiassa opetussektorin tukiohjelmassa on niin sanottu aids-komponentti eli vaaditaan, että myös koulussa on hiv/aids-valistusta, myös opettajille. Sellaisissa maissa, joissa hiv/aids on megaongelma, projektin työntekijöiden kanssa voidaan pitää kokouksia, jossa selostetaan mitä aids on, miten voi itseään suojella ja sitten jos saa tartunnan, miten voi suojella läheisiään ja

miten voi edistää omaa terveyttään.

Vaikuttaako tämä myös siihen, mitä kansalaisjärjestöjen hankkeita tuetaan?

Tämä linjaus koskee nimenomaan valtiollisia kehitysyhteistyövaroja.

Kansalaisjärjestöt muodostavat tietynlaisen joustavan elementin Suomen kehitysyhteistyössä, muun muassa siten, että kun jonkin maan hallitus toimii tavalla, että virallisesti emme voi jatkaa tukemista, kansalaisjärjestöjen kautta projektit ovat mahdollisia.

Kehitysyhteistyö on pisara meressä taistelussa köyhyyttä vastaan. Mitä isot rakenteelliset syyt vaikuttavat asiaan?

Ulkoministeriössä käydään jatkuvasti neuvonpitoa kauppapoliittisen osaston, poliittisen osaston ja kehitysyhteistyöosaston välillä siitä, miten Suomi voisi kehittää ns. koherenssia siten, että esimerkiksi kauppapolitiikalla ei lyötäisi niitä tavoitteita, joita kehitysyhteistyössä on.

Olen myös sitä mieltä, että kehitysyhteistyön yksi tavoite on tuoda kehitysmaiden näkökulmia julki vaikkapa kauppaneuvottelukysymyksiin Suomessa. Olen aikaisempaa selvemmin kehityskaupunkäyntien yhteydessä ruven-

“Kyllä, ehdottomasti, siis demokratia, toimiva kansalaisyhteiskunta, sananvapaus. Ihmisoikeudet eivät ole pelkästään moraalisia ihanteita, vaan ne ovat myös kehityksen ehto. Mitä paremmin toimiva demokratia, sitä paremmin kehitytään.”

nut ajattelemaan asian toista puolta, sitä että kehitystä ei voi tuoda eikä viedä. Se riippuu ennen kaikkea kunkin maan hallituksen ja kansalaisten ponnistuksista. Kehitystä voidaan ulkoapäin avustaa tai haitata, mutta sitä ei voi ulkoapäin tuoda. Kehityksen perusta on kunkin kansan itse tekemä työ. Sen takia on hyvin tärkeää keskustella kohdemaiden hallitusten kanssa siitä, että niiden täytyy myös itse politiikassaan sitoutua köyhyyden vähentämiseen ja tavoitella esimerkiksi sitä, että kaikki lapset pääsevät kouluun. Eivät nämä asiat välttämättä ole kaikille hallituksille niin kovin selviä.

Tietenkin, vaikka antamamme rahat voitaisiin markalleen selvittää, niin seuraako siitä kuitenkin se, että rahaa vapautuu esimerkiksi aseisiin. Tätä varten kohdemaiden hallitusten kanssa käydään yhteistyöneuvotteluita ja puututaan aina esim. siihen, jos valtion rahankäyttö aseisiin on kasvanut.

Tuleeko kansalaisjärjestöjen saama osuus kasvamaan suhteessa valtion osuuteen?
Edellisen hallituksen aikana oli tavoite, että kansalaisjärjestöjen osuus kehitysyhteistyörahoista olisi 10 – 15 % välillä. Tästä asiasta väännetään jat-

kuvasti kättä valtiovarainministeriön kanssa. Kehitysyhteistyöministeri yrittää hinata prosentteja ylemmäs ja valtiovarainministeri alemmas. Kansalaisjärjestöjen saama tuki on 11 % vaiheilla varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahoista.

Uskotteko, että kansalaisilla ja kansalaisjärjestöillä on mahdollista vaikuttaa 0,7 % saavuttamiseen?

Siihen ei vaikuta mikään muu kuin voimakas kansalaismielipide. Se heijastuu myös sitten hallituspuolueisiin. Viime hallitusneuvotteluissa sovittiin, että tavoitteena on 0,7 % BKT:sta. Tätä lupautta ei ole vielä lunastettu.

En nyt uskalla asettaa selkeätä tavoitetta, milloin 0,7 % saavutetaan. Tähtään siihen, että mahdollisimman pian saataisiin aikaan päätös, että kehitysrhaprosentti nousee edes jollain vauhdilla. Kyllähän se nytkin on nousnut markkamääräisesti, kun bkt on noussut.

Mitä vastaatte ihmisille, joka sanoo, että Suomen on ensin hoidettava oman maansa köyhät?

Köyhyys Suomessa ja köyhyys kehitysmaissa ovat kaksi ihan eri asiaa. Suo-

messakin on köyhiä ja yhteiskunnan pitää tehdä parhaansa köyhyyden vähentämiseksi täällä. Kuitenkin se köyhyys ja kurjuus, mitä on köyhissä maissa, on jotain ihan erilaista. On maita, joissa lapsista suuri osa ei koskaan aloita peruskoulua. Iso osa aikuisesta sukupolvesta voi kuolla aidsiin, jolloin lapset ovat joko omissa hoteissaan tai isovanhempien hoteissa, vaikka kuinka iso lapsiliuta. Tällaisia asioita ei kuitenkaan Suomessa esiinny.

Entä kansalaisjärjestöjen rooli kumppanuuden toteuttamisessa kohdemaissa?

Kumppanuus toteutuu varmasti helpommin kansalaisjärjestöprojekteissa kuin valtiollisissa projekteissa. Yksi perustavoite niin meillä kuin kohdemaissa on kansalaisten keskinäinen vuorovaikutus. Kansalaisjärjestöprojektit ovat siinä mielessä erityisen arvokkaita. Arvokasta on myös, että suomalaiset, jotka toimivat näissä kansalaisjärjestöprojekteissa, saavat itselleen tietoa, ei pelkästään kehitysyhteistyöstä, vaan myös siitä millaista elämä kohdemaissa on.

Kansalaisjärjestöt ovat ehdottomasti tärkeä osa Suomen kehitysyhteistyötä. Ne ovat monella tavoin tärkeitä.

Ministeri Satu Hassi on tekniikan lisensiaatti. Hän toimi Oy Tampella Ab Tamrockin suunnitteluinsinöörinä vuosina 1979 – 81 ja Tampereen teknillisen korkeakoulun assistenttina ja vs. yliassistenttina 1981 - 85 sekä samasta vuodesta alkaen vapaana kirjailijana ja Tampereen kaupunginvaltuuston jäsenenä. Vihreän liiton varapuheenjohtaja Satu Hassi oli 1989 – 91 ja puheenjohtaja vuodesta 1997 alkaen. Eduskunnan jäsen hän on ollut vuodesta 1991. Hassi on ympäristöministeri ja kehitysyhteistyöministeri ulkoasiainministeriössä vuodesta 1999 alkaen. Hänen teoksiaan ovat runokokoelma *Magdaleena ei häpeä enää* (1984), romaani *Naaraskierre* (1986), *Käärme ja tiedon puu – naisnäkökulma tekniikkaan* (1987), *Seinä jota ei ole – tottelemattomuusharjoituksia* (1988).

Nehän ovat ideageneraattoreita. Aika monet uudistukset valtiollisessa kehitysyhteistyössä on ideoitu alun perin kansalaisjärjestökentällä.

Näkisin että kotimaiset kansalaisjärjestöt ovat asiantuntijoita ja konsultteja siinä, mitä paikallisia kansalaisjärjestöjä kannattaa lähetystöjen käytössä olevilla rahoilla tukea.

Entä kumppanuuden rooli täällä Suomessa, asennekasvatuksessa ja vaikuttamisessa?

Uskoisin että hyvin suuri osa siitä myönteisestä asenteesta, joka kansalaisilla on mielipidetiedustelujen mukaan kehitysyhteistyötä kohtaan, on kansalaisjärjestöjen ansiota. Kansalaisjärjestöjen rooli on kehitysyhteistyössä aivan keskeinen. Kontaktit täällä kotimaassa kansalaisiin ovat myös paljon laajemmat kuin valtiollisella toimijalla.

Kun on politiikassa mukana ja ottaa huomioon monia realiteetteja, vaikuttaa-ko se omaan ihanteellisuuteen tai tavoitteisiin?

Olen yrittänyt hahmottaa asioita niin, että kun oppii tuntemaan systeemiä tarkemmin, niin sitten pystyy myös pukemaan täsmällisemmiksi ehdotuk-

siksi ja toimenpiteiksi yleisiä ideaaleja, joita itsellä on. Osasta nuoruuden ihanreita olen todennut, että olen ollut väärässä, mutta ihmisten keskinäinen solidaarisuus on edelleen ihanne. Kehitysyhteistyöhän on sitä, yritys toteuttaa sitä.

Onko Teillä jokin oma kehitysmääkokemus, joka on jättänyt jäljen?

Kehitysyhteistyöntekijänä en ole koskaan ollut, mutta tietty herätys minulle tuli, kun olin 16–17-vuotias. Näin Peter Weissin näytelmän *Laulu linnunpelättimestä*, joka kertoi Portugalin siirtomaavallasta Angolassa. Olen ollut innostuja koko ikäni, ja niinpä innostuin näytelmän hirveästä sorrosta ja riistosta siten, että siitä pitää päästä eroon. Keväällä –69 Teiniliiton liittokokouksessa päätettiin kaikkien aikojen toisen taksvärkin kohde. Vastakkain olivat YK:n lukutaitoprojekti Sambiassa ja Mosambik Institutin tukeminen, joka järjesti alkeiskoulutusta ja perusterveydenhoitoa Frelimon vapauttamilla alueilla. Olin oikein tulisielisesti Mosambikin vaihtoehdon puolesta. Aika niukalla äänimäärällä se voitti sitten liittokokouksessa.

Minkä verran kolmasmaailmalaisuudesta Teissä on jäljellä?

Hassi: Ei se nyt ole kadonnut, vaikka en nyt ehkä ihan kaikesta syytä USA:n imperialismia niin kuin silloin ennen vanhaan. Maailman hahmottamistapaani on jo nuoruudesta asti on aika aktiivisesti kuulunut myös ns. kolmas maailma.

Haastattelijoina olivat Elina Puhto Uhusianosta ja Maija Sankari Kirkon ulkomaanavusta, kumpikin omaa lehteään varten.

AN INTERVIEW WITH **Satu Hassi,** The Finnish Minister for the Environment and Development Co-operation

Elina Puhto

Satu Hassi became the Minister for the Environment and Development Co-operation in 1999. She comes from the Green League (a Finnish green party). Besides her political career she has firm experience in versatile areas, for example as a Professor in the Tampere University of Technology and as a freelance novelist.

Which are the areas of priority in the Finnish development co-operation these days?

Hassi: We made an analysis of partner countries and organisations in the Ministry for Foreign Affairs and in the Department for Development Co-operation last year. We have analysed the basis of our work (on what kind of basis do we work in each country?) and the partner organisations (which organisations do we support?). This way we have attempted to make consistent the different criteria we work by.

Also the Decision-in-Principle of Finland's Development Co-operation and Finland's Policy on Relations with Developing Countries that the previous government made are guidelines to our present work. In these papers it is stated that the objectives of the Development Co-operation of Finland are poverty reduction, diminishing environmental threats, and promoting social equality,

democracy, human rights and good governance in the developing countries.

The main co-operation partners should be countries in which poverty reduction is the most important issue. In other target countries that are not necessarily among the poorest, there is so-called thematic co-operation, for example around the themes of equality, environment and democracy. I would like to emphasise the work done for combating the HIV/AIDS pandemic, especially in Southern Africa. AIDS is much more than an illness. It is a social catastrophe, which threatens to undermine all the other efforts.

Will this HIV/AIDS component have an effect when choosing the projects?

It will affect at least the tailoring of the projects. We also want to increase the support for United Nations' work in HIV/AIDS education. In many projects, the HIV/AIDS work can be included as a part of the project. For example, in Zambia, in the support programme for the education sector, there is the so-called HIV/AIDS component, which means that there is education on HIV/AIDS in the schools, and also for the teachers. In such countries where HIV/AIDS is a huge problem, meetings can be held with the project workers in order to discuss what HIV/AIDS is, how to protect yourself, and how to protect other people and take care of one's own health if you

get infected.

Is this also going to affect which Finnish NGO projects are given state support?

These outlines apply explicitly to the development budget of the government. The NGOs, on the other hand, are a certain kind of a flexible element in the Finnish development co-operation, so that for example if a country's government acts in a way that officially we cannot continue to support, NGO projects can still be carried out.

Development co-operation is a drop in the ocean in the fight against poverty. How do big structural reasons affect the matter?

This is continuously discussed in the Ministry for Foreign Affairs between the political, trade policy and development co-operation departments. How could Finland develop coherence so that for example trade policy would not undermine the objectives of development co-operation?

I also believe that one aim of our development co-operation is to bring up developing countries' views for example in questions of trade negotiations in Finland. Another side of the story has occurred to me more clearly than before during my visits to developing countries: namely that development cannot be imported or exported. It depends, above

all, in the efforts made by the government and the citizens of a country. It can be supported or hindered from the outside, but it cannot be imported. The basis of development is the work that each nation itself does. That's why it is very important to discuss with the governments of the target countries about their own commitment to poverty reduction and their aims in, for example, giving all the children the possibility to attend school. These things are not necessarily all that clear to all governments. And then again: even if every mark, shilling or dollar we donate could be allocated to a certain purpose only, it can on the other hand lead to a situation in which more money will be available for arms purchase. Because of this we have ongoing discussions with the governments of the target countries. It is always brought up in these discussions if for example money used on firearms has increased in the budget of a country.

Will the NGOs' proportion of the development budget of Finland grow in relation to the proportion allocated to the government projects?

There was an objective that was set during the term of the previous government that the NGOs' proportion should be between 10-15% of the total development budget. This is continuously under negotiations with the Minister of Finance. The Minister of Finance is trying to bring the percentages down, the Minister for Development Co-operation up. At the moment the NGOs' proportion is around 11% of the total development

co-operation budget.

Do you believe that citizens and civil society organisations have a chance to influence the reaching of the UN objective of 0,7% (of Gross National Product) to be used on development co-operation)?

It can only be influenced by a strong public opinion. The public opinion will then influence the political parties in government. In the last government negotiations the objective of 0,7% of GNP was agreed. This promise has not yet been fulfilled.

I can't give an accurate estimation of when this objective will be achieved. My aim is that a decision of increasing the development co-operation budget at least by some percentage of the GNP would be made as soon as possible. As the GNP has grown, of course, there has actually been an increase in the absolute amount of the development co-operation budget as well.

How do you answer to a person who says that Finland should first take care of its own poor?

Poverty in Finland and poverty in developing countries are two different things. There are also poor people in Finland and the government should do everything it can to reduce this poverty. But the poverty in poor countries is something totally different. In some countries a large proportion of children never have the chance to start elementary education. A big part of the adult generation might die of AIDS so that the children will be taken care of by

the grandparents or nobody. These kind of things we don't have in Finland.

What is the role of the NGOs in putting the idea of partnership in practice in target countries?

I am sure that partnership is easier put in practice in NGO than in government projects. One of the main objectives here, as well as in target countries, is the interaction between citizens. In that sense projects of civil society organisations are especially valuable. It is also valuable that the Finns who are working in these countries gain knowledge not only on development co-operation, but also on the local way of living.

Civil society organisations are absolutely an important part of development co-operation, they are important in different ways. They are acting as a kind of "idea generators". Many reforms in the official development co-operation have borrowed the original idea from the NGOs. I would consider Finnish NGOs to be experts and consultants in helping the embassies to decide which local NGOs to support with their local co-operation funds.

How about the role of NGO partnership here in Finland?

I would say that the positive attitude of the Finnish citizens, as found out in opinion polls, towards development co-operation, is largely due to the work of civil society organisations. Their contacts to the citizens here in Finland are much wider than those of the governmental actors.

You have to take into account certain

Satu Hassi

Licentiate of Technology

Engineer in design at Oy Tampella Ab Tamrock 1979 – 81

Assistant and acting assistant Professor at the Tampere University of Technology 1981 - 85

Member of the City Council of Tampere 1981-

Member of the Parliament 1991-

Vice Chairman of the Green League (Vihreä Liitto) in Finland 1989 – 91

Minister for the Environment and Development Co-operation 1999-

Freelance novelist: poems collection *Magdaleena ei häpeä enää* (1984), novel *Naaraskierre* (1986), *Käärme ja tiedon puu – naisnäkökulma tekniikkaan* (1987), *Seinä jota ei ole – tottelemattomuusharjoituksia* (1988)

realities when you are taking part in politics. Does it affect one's own ideals and goals?

I have tried to consider these issues so that when you learn to know the system better you can also put your general ideals into more detailed propositions and practical measures. As for some of the ideals from my youth, I have found out I was wrong, but solidarity between people is still an ideal. That's what development co-operation is all about: an attempt to put it into practice.

Do you have some own experiences in developing countries that have influenced you strongly?

I have never been a development worker, but I had certain kind of "awakening" when I was 16 or 17 years old. I saw a play by Peter Weiss about the colony of Portugal in Angola. I have always become easily enthusiastic and then I got an enthusiasm to stop the kind of oppression pictured in the play. Then I happened to me at a general meeting of the Federation of Students in the spring of 1969. The meeting wanted to decide which project to support with the profits of a big fundraising campaign made yearly by students in Finland. The alternatives were the UN literacy project in Zambia and support for Mozambique Institute, which organised adult education and basic health care in Frelimo liberated areas. I fought passionately for the Mozambique alternative, and it won by a tight margin.

How much of the third world is there in you?

I wouldn't say it has completely disappeared, although I am not blaming US imperialism on everything as I used to do in the old days... I would say that the so-called third world has, since my youth, played quite an important role in my way of structuring the world.

Interviewers:
Elina Puhto from Uhusiano and
Maija Sankari from Kirkon
Ulkomaanapu.
Translation: Anna Ylä-Anttila

Lisää naisenergiaa Kepan Tansanian toimistoon

HAASTATELTAVANA Gertrud Mmbaga

Tiina Kontinen

Helmikuun 2001 alussa Gertrud Mmbaga aloitti työnsä KEPAn Tansanian toimistossa toisena paikallisena ohjelmatyöntekijänä. Tiina Kontinen haastatteli Gertrudia kolmen ensimmäisen työviikon jälkeen. Tuolloin Gertrud vietti paljon aikaansa dokumentteihin, ihmisiin ja työtehtäviinsä tutustuen. Toivotamme Gertrudin tervetulleeksi Kemaan. Naisenergiaa ei ole koskaan tarpeeksi!

Kertoisitko jotakin omasta taustastasi?

Gertrud: Synnyin Marangossa, Kilimanjaron seudulla. Koska äitini oli virkamies, emme asuneet siellä pitkään, vaan olen asunut pääasiassa Dar es Salaamissa, Arushassa ja täällä Morogorossa. Mentyäni naimisiin vuonna 1978, muutin mieheni kanssa kolmeksi vuodeksi Sydneyhin, Australiaan. Mieheni teki tuolloin väitöskirjaa Sydneyn yliopistossa. Itse olen ollut töissä muun muassa valtionyhtiöissä ja minulla on ollut omaa pientä liiketoimintaa. Lisäksi työskentelin viisi vuotta Irish Aidillä huolitsijana Kilosassa. Tehtäväni oli toimittaa tavaroita ja palveluita projekteille, mutta en ollut itse varsinaisesti projektityössä mukana. Lopetin työni siellä, kun projektin toiminnot siirrettiin piirikunnan hallinnon alle. Olimme mieheni kanssa juuri muuttamassa Dar es Salaamiin, kun hän sairastui ja kuoli vuonna 1999.

Olin hämmäntynyt, enkä tiennyt mitä olisin tehnyt seuraavaksi. Päätin kuitenkin jäädä Morogoroon ja jatkaa pieniä liiketoimiani. Ja sitten, kuulin tästä työpaikasta, lähetin hakemukseni, kävin haastattelussa ja minut valittiin. Oli kuin unelmani olisi toteutunut!

Osaatko näiden kolmen ensimmäisen viikon jälkeen sanoa, mitkä ovat päätehtäväsi täällä Kepan Tansanian toimistossa?

Jos olen ymmärtänyt oikein nämä haastavat tehtävät, työhöni kuuluu kansalaisjärjestötoiminnan monitorointi, kontaktinpito kansallisiin ja alueellisiin kattojärjestöihin, esimerkiksi TANGOon, tuen ja kontaktien antaminen erilaisille järjestöille niin Tansaniassa kuin Suomessakin. Monitorointi ja evaluaatio koskee tietenkin ensisijaisesti suomalaisten järjestöjen kumppa-

neita. Työhöni kuuluu siis paljon matkustamista Tansanian sisällä, ja minusta tuntuu, että opin itsekin paljon työssäni.

Tansaniassa kansalaisjärjestösektori on kasvanut nopeasti viimeisen viiden vuoden aikana. Mitkä ovat mielestäsi maan tärkeimmät ongelmat, joihin myös järjestöjen olisi syytä puuttua?

Jos nyt puhutaan kansalaisyhteiskunnasta, joka pitkään on ollut unohdettuna, voi nähdä, että ihmiset tarvitsevat melkein kaikkea. He tarvitsevat peruskoulutusta, terveydenhuoltoa ja puhdasta vettä, koska monilla alueilla edes ihmisten perustarpeet eivät tyydyty. Suurin haaste järjestöille itselleen on erilaisista projekteista ja niiden tarkoituksesta tiedottaminen. Esimerkiksi: kyläläiset on saatava ymmärtämään, että se mitä he tekevät jonkin projektin puitteissa, ei ole jonkun muun, vaan heidän itsensä hyväksi, ja että avunantajilta tulevan alkupääoman jälkeen heidän itsensä pitää ylläpitää toimintoja. Itse kansalaisjärjestötkin ovat mielestäni yhä enemmän organisoituja ja niiden päämäärät perustuvat ihmisten todellisiin tarpeisiin.

Jos palataan vielä henkilökohtaiseen elämäsi. Naisilta yleensä kysytään onko heillä lapsia. Onko sinulla?

Itse asiassa minulla itselläni ei ole lapsia. Miehelläni on neljävuotias poika, ja sitten luonani asuu veljeni lapsi. Lisäksi maksan yhden pojan koulumaksuja ja minulla on kaksi muuta lasta asumassa kotonani. Tiedäthän afrikkalaiset perheet: voi olla, ettei sinulla ole omia lapsia, mutta silti sinulla on monta lasta elätettävänä.

Kerroit, että miehesi on kuollut. Onko leskeys aiheuttanut elämässäsi käytännön ongelmia?

Moshissa, mistä minä tulen, naiset eivät ole yleensä kovinkaan riippuvaisia aviomiehistään. Vanhempani opettivat

minulle, että kaikkien naisten pitäisi olla riippumattomia. Niinpä minulakin oli oma palkka ja omat säästöni myös avioliiton aikana. Jo ennen naimisiin menoa isäni kertoi minulle, että minun pitäisi rakentaa oma talo. Ja niin teinkin, rakensin taloni tänne Morogoroon, samalla kun asuin aviomieheni talossa. Tiedäthän, joka puolella maailmaa naisille voidaan sanoa: häivy talostani! Ja totta kai, nyt kun mieheni on kuollut, omaisuuteni takaa minulle oman rauhan eivätkä mieheni sukulaiset häiritse minua. Jotkut naiset ovat todella vaikeuksissa leskeksi jäätyään. Heillä voi olla useita lapsia, ja miehen sukulaiset katsovat, että heillä on oikeus periä kaikki, jopa nainen itse. Perheessä, johon minut on naitu, on koulutettuja ihmisiä ja he eivät harrasta sellaista. Hautajaisten jälkeen he kertoivat minulle, että olivat valinneet yhden mieheni veljistä toimimaan apunani, mutta ei menemään naimisiin kanssani. Nyt tämä lanko soittelee silloin tällöin ja kyselee, miten minulla menee. Minulla on siis kaikki hyvin.

Mitkä ovat terveisesi Suomeen?

Haluan kiittää siitä, että haaveistani on tullut totta. Olen todella iloinen siitä, että voin työskennellä Kepassa. Tietenkään en vielä paljoa tiedä Suomesta tai suomalaisista järjestöistä, mutta luulen, että Suomi on mukava maa, ihmiset ovat viehättäviä ja tekevät paljon töitä, kuten kaikki Skandinaviasta tulevat ihmiset. Luulen, että suomalaisten kanssa työskenteleminen ei tuota minulle vaikeuksia, koska yhteistyössä me opimme Suomesta ja suomalaiset oppivat jotakin Tansaniasta. Siten suhteemme on hyvä. Haluaisin toivottaa suomalaiset tervetulleeksi Tansaniaan, odotan näkeväni teitä ja tekeväni töitä kanssanne!

Tiina Kontinen

In the beginning of February 2001 Gertrud Mmbaga joined the staff of Kepa Tanzania office and started her job as a second programme officer. Tiina Kontinen interviewed her about her job and her personal background just three weeks after she had started her new post and while she was busy learning and getting to know her new tasks. In the following, there are some excerpts from the interview. We would like to welcome Gertrud to KEPA. There is never enough of Womanpower!

Can you tell something about your personal history?

Gertrud: Initially I come from the northern part of Tanzania, a village called Marangu - Moshi in Kilimanjaro region. Since both my parents were civil servants I did not live there for a long time. I was moving with them to different places of work like Dar es Salaam, Arusha and Morogoro where I also attended schools. In 1975 I finished my Diploma in Business Administration and joined the National service for one year in 1976. I started to work in 1977 as a Management Trainee at Dar es Salaam Regional Trading Company. In 1978 I got married and joined my husband to Sydney, Australia, where he was conducting his PhD studies until 1980. I resumed my work in 1981 but this time at Morogoro Regional Trading Company (MRTC) because my husband was then a lecturer at the Institute of Development Management Mzumbe. In 1993 I joined the Kilosa Rural Development Project (KRDP) which was under the management of Irish Aid Tanzania as a Supplies Officer. The project focused on poverty reduction and was based on education, rural transport infrastructure, health (including urban water supply), Rural Economic development and environment. My contract ended in October 1998 when the project was eventually integrated into Kilosa District Council. Unfortunately, my husband died in 1999 just when I was planning to join him at Dar es Salaam where he was then working. I was in the middle of confusion, I didn't know

More Woman Power to KEPA - Tanzania

AN INTERVIEW WITH Gertrud Mmbaga

what to do next, but then I decided to remain in Morogoro and continue with my petty businesses. Fortunately I heard about this job. It was like a dream come true to me.

After these first three weeks, how do you see, what are your main tasks here in Kapa Tanzania?

If I've understood right these challenging tasks, my job will be to monitor the NGO activities outside Morogoro, to keep contacts with the umbrella NGOs like TANGO and the regional umbrellas, government officials and to provide different kind of information, support and contacts to different organisations in Tanzania and in Finland. Of course the monitoring and evaluating includes mainly the partners of the Finnish NGOs. My job includes a lot of travelling inside Tanzania. I think I am going to learn a lot of things myself.

The NGO sector in Tanzania has been growing quite fast for the last five years.

How do you see it, what are the biggest problems in Tanzania that also NGOs could struggle with?

It is that the NGO sector in Tanzania has grown very fast in the past five years although not all NGOs are active. The NGO sector aims at emancipating the disadvantaged groups of people in the rural areas which for a long time had been forgotten. In many areas the basic needs are not yet met. Therefore, NGOs need to take an active role in promoting people centred development and all development initiatives should be based on values of justice, gender equality, peace, good governance, human rights and sustainable human development. To be able to accomplish that, it is very important that NGOs collaborate and improve their abilities to meet the changing needs of Tanzanian society. One of their challenges is to inform people properly about their activities and aims. For example: the people of the village have to be told that once the project is over, they will have to maintain the activities themselves.

Going back to your personal life again, the question usually asked for women is whether they have children. Do you?

Actually, I do not have children of my own. My husband has a 4 year old son, then I have a 7 year old niece staying with me, and I am sponsoring one boy to primary school. Moreover I have also two more dependants in my house. You know African families: you might not have children of your own, but still you have a lot of children to take care of.

You told that your husband has died. Except the sorrow, of course, have you been facing any practical difficulties of being a widow?

In Moshi, where I am coming from,

women are not very dependent on their husbands. My parents taught me that all women have to be independent. So I have always had my own salary and my own savings. Even before I was married, my father told me: you have to build a house of your own! And that's what I did. I have built a house here in Morogoro, even if I was living in my husband's house. I am very thankful to my parents for encouraging me to do so. You know, women all over the world can be told that "get off from my house". And of course, now after my husband has died, I do not have to be bothered by the in-laws. In some cases widows have a lot of problems. They might have several children, but still the in-laws want to inherit even the woman herself. The family I have been married to is educated and they do not practice that. After the funeral they said that they had settled somebody to help me, but this brother-in-law is just making follow ups of my well being and see that I am have no problems.

What would be your greetings to Finland?

I want to thank you that my dream has come true. I am really happy to work with this Finnish organisation. Of course, I do not have too much experience about Finland or Finnish NGOs yet, but I think that Finland is a nice country, people are very charming and hardworking, like all these people coming from the Nordic countries. Working with Finnish people for me won't be difficult, because seeing the way things are being organised, in cooperation, we learn something from Finland and Finnish people learn something in Tanzania. In that way I think the relationship will be good. I would like to welcome the Finnish people to Tanzania, I am looking forward to seeing you and working with you!

AURINKO- ja ELOHOPEAKYL PYJÄ

Ihon vaalentaminen on yleistynyt Tansaniassa, auringonoton haitat Suomessa

Tulikukka de Fresnes

Morogorolaisessa kauneushoitolassa on miellyttävän viileää, vaikka ulkona lämpötila hipoo neljääkymmentä. Ilmastointilaitte ja hiustenkuivaajat humisevat kilpaa tv:ssä keinuvan amerikkalaisen soul-musiikkinelikön kanssa. Kauneushoitolan omistajatar, kampaaja Amina sekoittelee musiikin tahdissa harmahtavaa voidetta. Hän on häkellyttävän näköinen, sillä hänen piirteensä ovat afrikkalaiset, mutta iho tasaisen vaalea. Vain kyljissä ja

käsivarsissa on tummempia läikkiä ja pitkiä, raskausarpien näköisiä viiruja.

Kampaajan sekoittama mönjä on elohopeaa ja permanenttiainetta sisältävää seosta, suahiliksi *mkorogoa*, jota miljoonat afrikkalaiset käyttävät vaalentaakseen ihoaan. Suurin osa tansanialaisista ei kuitenkaan vaalenna ihoaan valkoiseksi, kuten Amina. Useimmille riittää että näyttää värilliseltä, eikä mustalta.

Ihonvaalennuksen suosiosta kertoo se, että kampaaja ansaitsee vaalennuskäsittelyjä tekemällä yli pari-

tuhatta markkaa kuussa. Se on hyvin – ainakin kun vertaa 500 markkaa kuussa tienaavaan tansanialaiseen opettajaan. Hyvin menee myös naapurin apteekkarilla, joka myy tehdasvalmisteisia vaalennusvoiteita ja elohopeasaippuuita kotikäyttöön. Tämä kertoo olleensa vauras siitä lähtien kun keksi ottaa vaalennusaineet kauppansa valikoimiin.

Kukoistavassa vaalennusainekaupassa liikkuu miljardeja markkoja. Elohopeaa ja valokuvakehitteenä ja hiustenvaalentajana käytettävää vetyyhdistettä, hydrokinonia, sisältävät vaalennusaineet valmistetaan pakkausmerkintöjen mukaan pääasiassa Euroopassa ja Yhdysvalloissa.

EU on kieltänyt sekä elohopeaa että hydrokinonia sisältävien ihonvaalennustuotteiden myynnin rajojensa sisällä, koska ne aiheuttavat iho-syöpää sekä munuais- ja hermostovaurioita. Viennin kanssa ei tunnuta olevan yhtä nuukia. Parhaat markkinat ihonvaalennustuotteille ovat juuri Afrikassa, jossa on paljon ihoa vaalennettavana.

Kaikki eivät edes tiedä aineden vaarallisuudesta. “Monen Afrikan maan lainsäädäntö on alikehittynyt ja resurssit valvoa rajoja rajallisia. Tätä käytetään vaalennusvoiteiden kaupassa törkeästi hyväksi”, sanoo Tiina-Maria Levamo, joka työskenteli 90-luvulla Kepan tiedottajana Sambiassa. Hänen mielestään ihonvaalennusvoiteiden kauppa myötäilee länsimaiden yleistä suhtautumista köyhempään Afrikkaan. “Kehitysmaat ovat länsimaiden kaatopaikka myrkyille, jotka on kotona kielletty.”

Myrkyllistä tai ei, *mkorogoa* käytetään, koska vaaleus yhdistetään menestykseen. Aminakin ihaili valkoihaisia jo pienessä. Nämä olivat itsetietoisia, heidät haettiin koulusta autolla, he kuljivat makeissa vaatteissa ja olivat opetta-

jien suosikkeja. Valkoisten kavereiden seurassa Aminaa kohdeltiin paremmin, hän pääsi eri baareihin ja eurooppalais-ten uima-altaille ja tenniskentille, joissa tansanialaisia ei muutoin näkynyt kuin vartijoina tai palvelijoina. Ja länsimaisuus jyrää hänen maailmassaan yhä vieläkin. Kampaamon nurkassa siitä muistuttavat satelliittitelevisi- on musiikkivideoissa huokailevat vaalenn- tut afrikkalais-amerikkalaisyhtyeet.

Ihotautilääkäri Aaron John Masawen klinikalla on yhtä viileää kuin Aminan kauneussalongissa. Masawe tapaa vastaanotollaan joka päivä ihmisiä, jotka potevat vaalennusaineiden sivuvaikutuksia. "Aluksi ihmiset riemastuvat – iho vaalenee muutamassa kuukaudessa reippaasti, kun hydrokinoni ja elohopea hajottavat ihon pigmentin muodostavan melaniinin. Myöhemmin ihoon tulee läiskä, ja se repeilee, koska kemikaalit ohentavat kudoksen. Haavoista elohopeaa menee verenkiertoon. Ohentunutta ihoa on vaikea ommella, koska lanka menee siitä läpi. Pigmenti taas suojaa ihoa palamiselta. Melanoomasta tulee näillä leveysasteilla muutaman vuoden päästä suuri ongelma", Masawe luettelee haittavaikutuksia. "Jos minulta kysytään, vaalennustouhu on sairasta. Rasistiset asenteet ovat saaneet afrikkalaiset häpeämään omaa ihonväriään niin että he riskeeraavat sen takia terveytensä," Masawe toteaa rauhallisesti.

Euroopassa kukaan ei oikein tunnu tietävän, kuka aineita valmistaa, sillä monet yritykset käyttävät Euroopan ulkopuolisia alihankkijoita. Syyttävä sormi on kuitenkin kohdistunut Iso-Britanniaan, joka mainitaan useissa tuoteselosteissa vaalennusaineiden valmistajana. Afrikassa *mkorogosta* taas tietävät kaikki, mutta harva haluaa puhua siitä. Sivuvaikutuksia kutsutaan huolettomasti "*Pepsi-Mirindaksi*", koska yksi osa vartalosta saattaa olla yhtä tummaa kuin kolajuoma, toinen

kellertää kuin appelsiinilimu.

Vaalentaminen herättää ristiriitaisia tunteita. Onhan se vähän kuin hyväksyisi rasismia, sen että valkoinen iho on parempi kuin oma musta. Moni afrikkalainen pitää vaalentamista loukkaavana, ja suurin osa niistä, jotka ihoaan vaalentavat, vaalentavat sitä vain sen verran ettei käytössä huomaa selvästi. Edes vaalennussalongin omistaja Amina ei myönnä itse käyttävänsä aineita, vaan sanoo perineensä vaalean ihon arabi-isältään.

Terveysministeriön koulutusvastaavaa Joyce Sekimangaa ihonvaalennus puistattaa. Sekimanga on oikea "Mama Africa", juuristaan ja identiteettistään ylpeä afrikkalaisnainen, joka ei ikimailmassa vaalentaisi ihoaan. Hän pyytää katsomaan tummaa ihoaan tarkasti. "Miksi haluaisin muuttaa tämän kauniin värin?"

Sekimanga kertoo, ettei ihonvaalennus ole mikään uusi juttu. Etelä-Afrikassa elohopeasaippua kiellettiin lailla jo 70-luvulla. Viime vuosina ihonvaalennusaineet ovat kuitenkin yleistyneet muissakin Afrikan maissa, koska tuontirajoituksia on löysätty ja elintason nousun takia yhä useammalla on niihin varaa. Sekimangaa huolestuttaa, että afrikkalaiset nuoret vähättelevät omaa identiteettiään – onko

- Sivuvaikutuksia kutsutaan huolettomasti "*Pepsi-Mirindaksi*", koska yksi osa vartalosta saattaa olla tummaa kuin kolajuoma, toinen kellertää kuin appelsiinilimu.

Black is Beautiful -slogan unohtunut kokonaan?

Sekimanga on kuitenkin tyytyväinen että *mkorogosta* uskalletaan jo puhua julkisesti. Kouluissa nuoria valistetaan sen haitoista, vaalentamisesta keskustellaan lehtien yleisönosastoilla, ja laulavatpa tansanialaiset pop-musiikkibänditkin sen vaaroista. Tansania ei ole kuitenkaan kieltänyt elohopeasaippuoiden tuontia, kuten Sambia ja Etelä-Afrikka ovat tehneet. Sekimanga ei kuitenkaan usko, että tuontikielto voisi poistaa ongelmaa, sillä tuotteita salakuljetetaan jo nyt. "Käyttö loppuu, kun afrikkalaiset ymmärtävät että he ovat kauniita sellaisena kuin luojat heidät loi."

Kampaajan nimi on muutettu. Artikkelin on julkaistu pidempänä versiona Image-lehdessä 4/2001.

SAMAAN AIKAAN SUOMESSA

Marketta Karjalainen

Näin suomalaisittain tuntuu kummalliselta, että joku haluaisi vaalentaa ihoaan. Itse olen aina ihailnut tummaa/värillistä ihoa ja salaa toivonut, että itsekin olisin vähän tummempi. Tansaniassa ollessani tämä toive vaan vah-

vistui. Silmissäni musta iho näytti paljon terveemmältä ja kauniimmalta kuin oma kalpealta ja sairaalta näyttävä vitivalkoinen, josta suonetkin näkyvät läpi. Niinpä heti maahan saavuttuani yritin olla paljon auringossa ja saada väriä pintaani. Inhotti olla silmiinpistävän hohtavan valkoinen.

Suomessa kunnan rusketusta pidetään jonkinlaisena kauneusihanteena. Mitä enemmän väriä pinnassa sen kauniimpi. Sitä pidetään myös merkinä hyvinvoinnista ja terveydestä. Niinpä monet käyttävätkin suuren osan kesälomasta rusketuksen hankintaan, mitä sitten loman jälkeen voidaan vertailla työpaikoilla. Joukkoon mahtuu tietysti myös niitä ketkä käyvät talvisin solariumissa tai matkustavat etelän hiekkarannoille grillaamaan itseään, jotta heistä tulisi kauniimpia ja puoleensavetävämpiä.

Kohtuullisesti päivettynyt iho onkin varmasti kaunis mutta auringonotossa piilee kuitenkin hyvin vakava terveysriski. Rusketus on itse asiassa ruumiin tapa viestittää, että vahinkoa on jo tapahtumassa. Kun iho kärsii auringon ultraviolettisäteilystä, se tuottaa melaniinia, tummaa pigmenttiä, pysäyttääkseen vahingoittavat säteet. Auringon ultraviolettisäteily aiheuttaa ennen aikaista vanhenemista, rypyjä, pahanlaatuisia kasvaimia sekä ainakin 90% kaikista ihosyövistä.

Kaikista pahalaatuisin ja salakavalin ihosyövistä on melanooma. Erityisesti auringossa palaminen altistaa melanoomalle ja se saattaa esiintyä vuosia palamisen jälkeen. Se on myös salakavala, koska se esiintyy myös muualla kuin kasvojen alueella ja voi olla vaikea tunnistaa riittävän ajoissa. Huonoimmassa tapauksessa melanooma johtaa kuolemaan, vaikka hoitokeinot koko ajan paranevatkin.

Jo se, että on nuoruudessa palanut kaksi kertaa pahasti auringossa voi olla riittävä syy sairastua melanoomaan aikuisiällä. Muita riskitekijöitä sairastua ihosyöpään ovat erityisesti pitkäaikainen auringonvalolle altistuminen. Siis kun esimerkiksi suomalainen kehitysyhteistyöntekijä viettää vuosikautia Tansaniassa ja on mukavasti ruskettunut ympäri vuoden, on hän riskiryhmässä sairastua melanoomaan, koska se pigmentti minä olet ihoosi syntyessäsi saanut ei muu-

tu vuosienkaan myötä.

Usein ajatellaan, että ainoastaan valkoisohiset kärsivät auringon haitoista, koska he palavat helpommin kuin tummaihoiset. Totuus on kuitenkin se, että myös väriäinen iho voi palaa auringossa ja kärsii ultraviolettisäteilyn haitoista.

Marketta Karjalainen asui Tansaniassa vuonna 2000 Kepan ETVO-vapaaehtoisohjelman kautta. Hän työskenteli Morogoro Women Trust Fundissa, joka on aloittanut yhteistyön lisälmen nuorison tuen kanssa, ja suoritti sairaalaharjoittelun dar-es-salaamilaisessa sairaalassa.

Lisätietoa aiheesta: <http://www.melanomafoundation.org/homepage.html>.

Tulikukka de Fresnes

It is relaxingly cool in a Morogoro beauty salon. Fans and hair dryers run smoothly, accompanying American soul music from TV. Hairdresser Amina, who owns the salon, is swinging in the rhythm of the music and mixing greyish cream. Her features are African but skin amazingly white. You can see darker spots only in her arms and sides.

The cream that she is mixing is called *mkorogo*. It contains mercury and chemicals that are used for hair permanent waves, film processing and hair bleaching. It is used by millions of Africans in order to bleach the skin. Many Tanzanians use it, too. Usually they don't wish to become as white as Amina: for the most of them, it is good enough to look "coloured" instead of being black.

Bleaching is popular. Amina is making more than 2000 Finnish marks a month by bleaching treatments. That is a lot, especially if you compare to a Tanzanian teacher, who earns about 500 FIM a month. The neighbouring pharmacy owner has also added bleaching products to his selection. He is selling factory made bleaching cream and mercury soap for home use and is more than pleased with the money he is making with them.

Bleaching is a business of billions of FIM. The creams are manufactured mostly in Europe and the United States. The European Union has forbidden the sale of these products within its borders by law, because they cause melanoma and damage kidneys and the nervous system. The Union doesn't seem to care about the exports of these products, though. The best market is, consequently, in Africa, where there is a lot of skin to be bleached.

Not everybody knows that these products are dangerous. "The legislation of many African countries is underdeveloped and the countries have no resources to guard their borders. This advantage is used in the trade in an outrageous way", says Tiina-Maria Levamo, who worked as a Kupa (The Finnish Service Centre for Development

BLEACHING AND TANNING

*While Finnish beauty queens bath in the sun,
their Tanzanian sisters take a bath with mercury soap.
Both do so at the expense of their health.*

Co-operation) Information Officer in Zambia in the 90's. She sees the trade as a yet another example of the general Western attitude towards its poorer companion Africa. "The developing countries are used as a garbage heap for poisonous, dangerous chemicals that are forbidden in their country of origin."

Be it dangerous or not, *mkorogo* is used, because whiteness is associated with success. Amina, the hairdresser, used to admire whites when she was young. They had self-confidence, were picked up from school with cars, had fancy clothes and were teachers' pets. When Amina hung out with her white friends she got access to their bars, swimming pools and tennis courts: to places, where her fellow Tanzanians were guards or servants. The situation hasn't changed that much. Even the TV, in her relaxingly cool beauty salon, is repeating this same image day after day.

It is relaxingly cool the clinic of Dr. Aaron John Masawe as well. Masawe is a doctor specialised in skin diseases. He meets the victims of bleaching at this reception every day. "People are delighted in the beginning. The skin gets lighter rapidly during the first months as hydrocortisone and mercury break the melanin that forms the pigment of the skin. Later the skin becomes spotty and it starts to get wounded, because the chemicals affect the tissue. The wounds lead the mercury to the blood. It is no longer easy to make stitches, because the tissue doesn't bear the thread. The pigment should protect the skin. Melanoma will be a major problem after a couple of years", lists Masawe. "As far as I am concerned, I think bleaching

yourself is sick. Racist ideas have made Africans be so ashamed of their colour that they are willing to risk their health", he states calmly.

In Europe, no one seems to know who is producing the stuff. It is not easy to know, because many companies use suppliers from outside of Europe. The British companies have been most suspected, because in many packets it is Britain that is mentioned as the country of origin. In Africa, at the same time, everyone knows about *mkorogo*. But few people want to talk about it. The side effects are casually called "*Pepsi-Mirinda*", because one part of the body can be dark as cola, another yellowish as orange soda.

Mkorogo raises ambivalent feelings. Bleaching your own skin? It is like to approve of racism, to admit that white skin is better than black. Many Africans think that bleaching is offensive. That's why even many of those who do bleach their skin do it little by little, so that the skin doesn't look like bleached.

Bleaching disgusts Joyce Sekimanga, the Educational Officer of the Tanzanian Ministry of Health. She is an African Mama, who is proud of her origins and identity. She would never ever bleach her skin. She asks me to have a close look at her skin. "Who would I want to change this colour?"

Sekimanga tells that bleaching is no new phenomenon. Law forbade Mercury soaps as early as the 70's in South Africa. But they have become more popular during the last few years as there has been changes in the importation regulations and as more and more people can afford them because

of a general growth in the living standard. Sekimanga is afraid that young people are looking down their own identity. Have they forgot all about the slogan "Black is Beautiful"?

Anyway she is happy that bleaching is nowadays a topic in the public discussion. Its damaging effects are told in schools, bleaching is discussed in the magazines, and even Tanzanian pop artists are singing about its dangers. But Tanzania still hasn't forbidden the import of mercury soaps like Zambia and South Africa. Anyway, Sekimanga doesn't believe that forbidding import would abolish the problem. The products are being smuggled even now, and "the use of these products will end as soon as the Africans understand that they are beautiful as they are - just as God created them."

**The name of the hairdresser has been changed.
The article was first published in Image 4/2001.**

MEANWHILE IN FINLAND

Marketta Karjalainen

It sounds strange that someone would want to bleach his or her skin. This I say as a Finn. I have personally always admired dark, coloured skin and wished in all secrecy that my skin would be a little bit darker. When I was in Tanzania,

this wish just got stronger. Black skin seemed to be so healthy and beautiful compared to my pale and white one. So as soon as I arrived in Tanzania I tried to sit in the sun and get some colour. I hated to be peculiarly white.

In Finland, a tan is idealised. The more colour you have, the more beautiful you are considered to be. It is also a symbol of health and well being. Many people use a major part of their summer holiday trying to get a tan. After the holidays you then compare your tan with the others at your working place. Some of the people even go to solarium, a tanning machine, to get artificial colour, or travel to southern beaches during their winter holidays.

A nicely tanned skin is, of course, beautiful. But sun is a serious risk for our health as well. Actually tan is our body's way to tell us that damage has already started to take place. The skin produces melanin, dark pigment, in order to stop the damaging ultra violet radiation. This radiation causes wrinkles, ageing of the skin before its time, tumours and at least 90 % of all the skin cancers.

The most dangerous of the skin cancers is melanoma. In the worst case melanoma leads to death, although cures are getting better. Getting burned in the sun risks you for melanoma - if you get sun burned two times it can be enough. You are also at risk if you are exposed to sun light for a long period of time. This risk is faced by a Finnish development worker in Tanzania, for example, who might live with a nice tan all around the year. But it is not only the whites who suffer from the effects of the sun. Also a coloured skin can get burned and suffer from the damaging effects of ultra violet radiation.

Marketta Karjalainen was in Tanzania year 2000 through Kepa administered Young Volunteers Program. She worked in Morogoro Women Trust Fund that is a partner of Iisalmi Youth Aid. She also did her training in nursing in a Dar es Salaam hospital.

More information at the website <http://www.melanomafoundation.org/homepage.html>.

UNGO CULTURAL EVENING

Dr Joseph Saqware, Executive Secretary, UNGO

For three consecutive years UNGO ends every year with a small get together party known as *UNGO Cultural Evening*. This gathering brings together all the UNGO members to celebrate jointly with other collaborating parties in order to assimilate their past annual activities with less tension and postulate future plans with improved participation, not to forget to discuss informally with gestures and to correct errors made during the year. The event normally lasts for only few hours in the evening but depending on the favourability of the

circumstances this time can be extended.

Normally the Guest of Honour is a Government official who receives the NGOs annual message for same follow up action later. Other distinguished guests include NGO leaders, Donor Community Representatives, Leaders of Institutions collaborating with NGOs and those earmarked for future collaborations.

As I earlier mentioned, all UNGOs members are entitled participants of this function. Other eligible members include non-member NGOs and CBOs operating in Morogoro so that they could understand the meaning of working together.

In actual fact the actual event

UNGOOn KULTTUURI-ILTA

Dr Joseph Saqware, UNGOon sihteeri

Kolmen viimeksi kuluneen vuoden aikana Ungo on päättänyt vuoden toimintansa pienellä juhlalla, Ungo on kulttuuri-illalla. Kaikki sen jäsenet kokoontuvat juhlimaan yhdessä yhteistyökumppaneidensa kanssa, vertailemaan menneen vuoden tapahtumia ja ilman jännittyneisyyttä selvittelemään tulevaisuuden suunnitelmia. Osanotto on vilkasta, eikä monimuotoista epävirallista keskustelua ole unohdettu, mm. menneen vuoden aikana tehtyjä erehdyksiä korjataan.

Osallistujat

Tavallisesti kunnivierraana on ollut

hallituksen virkailija. Hän vastaanottaa kansalaisjärjestöjen vuosittaisen viestin myöhempiä seurantatoimenpiteitä varten. Tärkeitä vieraitamme ovat myös kansalaisjärjestöjen johtajat, kunnallisten tukijoiden edustajat, kansalaisjärjestöjen kanssa yhteistyötä tekevien instituutioiden edustajat ja ihmiset, joista toivotaan tulevia yhteistyökumppaneita.

Kaikki Ungo on jäsenet ovat oikeutettuja osallistumaan juhlaan. Muita osallistujia ovat morogorolaiset kansalaisjärjestöjen toimijat, jotka eivät ole varsinaisia jäseniä sekä yhteistyössä toimivien vapaamuotoisten yhteisöjen (CBO) jäsenet. Tällä tavoin he voivat tutustua yhteistyöhön ja Ungo on toiminnan tarkoitukseen.

involves specific messages from the above mentioned personalities and groups directly through their speeches or their performances and acts. The performances and acts came through traditional, drama, *ngoma*, plays signs, information exchange (basket play) and the like. The messages from the performance are normally informative, educative, entertaining, and corrective, therefore very useful. It is an accumulation of the whole years tension of activities and pressures. This years message was that the government should put through the TANZANIA NGO POLICY for practice.

Associated with these, participants eat and drink to their

preferences and according to the affordable available stock of food and drinks. The event does not end until some classical music dance to be initiated by the Guest of Honour is officiated. The choice of music is mixed and so are the players. The music can be in Swahili, English, Finnish or any other depending on those on the floor. The time to end this is not a limiting factor because the participants are posted to their respective stations of domicile at the end. However, for a participant to be eligible for the occasion, he/she should make a token contribute financially.

UNGO cultural evening is a forum of formal and informal exchange

of mutual relationship which is intended to take place same time every year since its inception. Every year members long for it and build some expectations out of it. Every year about 200 participants are expected to attend the event. The year 2001 the weather was not so conducive and threatened some members not to attend but still the attendance was reasonable. We intend to expand the cross section of the participation to more members of Morogoro community if funds and other resources allow.

EVERYBODY WISHED EVERYBODY ELSE MERRY X-MAS AND HAPPY NEW YEAR and cards were exchanged.

- vuoden kohokohta

Viestit – tärkein viesti

Tapahtuma tuo esille edellä mainittujen ryhmien ja persoonallisuuksien erityisviestit puheissa, esityksissä ja seurustelussa. Niitä ilmaistaan mm. perinteisissä näytelmissä, tansseissa ja leikeissä. Viestit ovat tiedottavia, kasvatavia, huvittavia ja väärinkäsityksiä korjaavia. Siksi ne ovat hyödyllisiä, sillä näin koko vuoden jännittyneisyys ja toimintapaineet pääsevät purkautumaan. Tämän vuoden tärkein viesti oli, että hallituksen pitäisi ryhtyä toteuttamaan Tansanian kansalaisjärjestöpolitiikkaa käytännössä.

Juhlintaa

Puheiden ja esitysten ohella osallistujat syövät ja juovat mieltymystensä mu-

kaan tarjolla olevia ruoka- ja juomavaroja. Tavallisesti tapahtuma kestää vain muutamia tunteja illalla, mutta suotuisten olosuhteiden takia aikaa on voitu pidentää. Ilta päättyi vasta, kun kunniavieras on aloittanut perinteisen tanssin. Musiikkia on monenlaista, ja niin soittajakin, swahiliksi, englanniksi, suomeksi ja muillakin kielillä aina esiintyjien mukaan. Juhlan loppumisaika ei rajoita, koska osanottajat toimitetaan lopuksi majapaikoihinsa. Osallistujat oli kuitenkin velvoitettu tukemaan majoitusta nimellisesti.

Joka vuosi

Ungon kulttuuri-ilta on virallista ja epävirallista keskinäistä tutustumista ja

suhteiden luomista. Se on alusta alkaen suunniteltu jokavuotiseksi tapahtumaksi ja joka vuosi jäsenet odottavat juhlaa, he odottavat siltä paljon. Vuosittain on ollut noin kaksisataa osallistujaa. Vuonna 2001 sää ei ollut suosiollinen ja se uhkasi estää muutamien jäsenten osallistumisen, mutta siitä huolimatta osanotto oli kohtuullinen. Aiomme laajentaa kulttuuri-illan osanottoa niin, että saataisiin enemmän morogorolaisia mukaan, jos rahavarat ja muut resurssit antavat myöten.

Juhlissa vaihdettiin hyvän joulun ja uuden vuoden toivotuksia ja kortteja.

Käännös: Elina Puhto

Kepa Tansaniassa – kenen asialla?

Uhusiano-tiedotteen edellisessä numerossa (1/2001) puheenjohtaja Kaarlo Koskimies ja Kepan yhteystoimitsija Leo Söderqvist toivovat Kepalta enemmän panostusta Tansanian suuntaan. Vielä toistaiseksi Tansaniasta vastaavana Helsingin pään työntekijänä koetan hieman valottaa polkua tähän hetkeen ja arvioida tulevaisuutta.

Kepan kehitysjoukko-ohjelman alasajo synnytti tarpeen hakea uusien toiminnan muotoja. Tärkein perustemme toimia etelässä oli ollut henkilöapu. Sen jälkeen järjestöjen yhteyspalveluista, kehityspolitiikasta ja tuesta etelän kansalaisyhteiskuntien toimijoille tuli Kepan uudenlaisen toiminnan peruste. Jäsenjärjestöillä oli oikeutetusti tärkeä rooli Kepan palvelukeskus-roolin kohottamisessa.

Siihen saumaan asettui "uusien avauksien" sarja. Tansania, Uganda, Brasilia ja hieman myöhemmin Thaimaa, Intia, Indonesia ja Karibia ilmesivät Kepan kartalle. Olennaista näissä avauksissa oli, että aloitteet tulivat jäsenjärjestöistä ja että jokaiseen niistä liittyi aivan omanlaisensa näkemys kehitykseen ja kehitysyhteistyöhön. Alkuperäiskansat, ympäristökysymykset, ylikansallisten yritysten toiminta, globalisaation vaikutukset ja kansalaisyhteiskunnan kehittyminen olivat niitä asioita, joista toivottiin Kepaan lisää tietoa ja kokemusta. Toinen selkeä periaate oli, että Kepan oman roolin tuli olla suhteellisen pieni, lähinnä tukeva ja "fasilitoiva".

Kuluneiden kuuden vuoden aikana toimintamme Sambiassa, Mosambikissa ja Nicaraguassa on luonnollisesti

kokenut suurimmat muutokset. Kehitysjoukkovuosien aikana saavutettu tietotaito ja kokemus olivat liian arvokas lapsi heitettäväksi pois pesuveden mukana. Tarvittiin uusia työmuotoja, ja niitä on löydettykin. On edelleen totta, että nämä kolme maata ovat historiallisistakin syistä Kepan toiminnassa merkittävässä asemassa, tosin vähentynein voimavaroin.

Alusta lähtien Kepan läsnäololle Tansaniassa valittiin strategiaksi, jäsenjärjestöjen toivomuksesta, yhteyspalvelujen tarjoaminen hankkeitaan toteuttaville kansalaisjärjestöille ja tansanialaisten kansalaisjärjestöjen tukeminen demokratisoitumisprosessin vahvistamiseksi. Kuluneina vuosina ei tätä strategiaa valintaa ole muutettu, ei myöskään ole tehty perusteltuja esityksiä sen muuttamiseksi. Ajatus Tansaniasta "ohjelmamaana" ei ole relevantti, sillä Kepan kokonaisstrategiassa sellaisia ei enää ole.

Näyttää enemmänkin siltä, että "ohjelmamaa" ja maastrategia nähdään keinoina kasvattaa Kepan resursseja Tansaniassa. Vuosien 2001-2003 toimintasuunnitelmassa ja siihen liittyvässä budjetissa Tansaniaan menevät varat kasvavat sekä osuudeltaan että määrältään, eivät toki huimasti (2001 678000; 2002 800000; 2003 850000). Millaisia palveluja näillä saadaan aikaan on tietenkin valinnan kysymys. Millaisia palveluja jäsenjärjestöt haluavat? Niistä tulee tehdä yhteyspalvelusuunnitelma Kepan ja järjestön välillä. Kepankin rajalliset voimavarat on käytettävä tehokkaasti ja tasapuolisesti.

Olen samaa mieltä Leon kanssa siitä, että jäsenjärjestöt, Uhusiano muiden mukana, ovat avainasemassa sekä hallituksessa että hallitukseen vaikuttamassa. Ilman niitä ei muutosta tule. Erityisesti näin on, jos on tarkoitus muuttaa strategiaa.

Kepan hallitus käsitteli Nicaraguan, Sambian ja Mosambikin maastrategioja koordinaattorikokouk-

sen yhteydessä viime toukokuussa. Siellä päätettiin, että koko Kepan etelän ohjelmien strategisten valintojen tulisi olla samaan aikaan pöydällä, jotta nähtäisiin millaisen kokonaisuuden ne muodostavat. Samalla pöydällä ovat Afrikan, Aasian ja Latinalaisen Amerikan ohjelmat. Siinä yhteydessä hallitus keskustelee myös niistä valinnoista, joita tulevana vuosina ehkä tehdään.

On vielä hämärän peitossa, millaisin voimavaroin ja tiimein toteutetaan Kepan tavoitteita yleensä ja keskeistä toimintaa erityisesti täällä Helsingin päässä. Meneillään oleva organisaatio-uudistus aiheuttanee muutoksia ainakin nimiin ja naamoihin. Voimavarat pysyvät vahvistetuissa – suuria muutoksia määrärahoihin tuskin on odotettavissa.

Matti Lahtinen
Kepa

Kepa in Tanzania - on whose cause?

In the last issue of the UHUSIANO Newsletter (1/2001) the chairman Kaarlo Koskimies and Liaison Officer Leo Söderqvist wished more contributions to Tanzania from Kepa. As the person in charge for Tanzania in Kepa Helsinki I will try to shed a little light on the situation at the moment and estimate the future prospects.

The need to find new ways of activity was created when the Kepa volunteer programme was brought down. The basic channel of our actions in the South had been aid based on persons sent abroad. After this Kepa activities have been based on liaison services for organisations, development policy and support for actors in the civil societies of the South. The member organisations had rightfully an important role in enhancing the role of Kepa as a service centre.

At the same time, many new "openings" were made. Tanzania, Ugan-

da, Brazil and somewhat later Thailand, Indonesia and the Caribbean appeared on the Kepa map. The essential point in these developments was that the initiative in each case came from a member organisation and all of them had a new kind of approach towards development and development co-operation. It was thought that Kepa needed more knowledge and experience on issues such as native peoples, environmental questions, the action of multinational corporations, the effects of globalisation and the development of the civil society. Another principle was to make Kepa's own role quite minor, mostly concentrating on supporting and facilitating organisations.

During the past six years our activity in Zambia, Mozambique and Nicaragua has of course gone through the greatest changes. The know-how and experience gained during the years of volunteer program was too valuable to throw away. New forms of working were needed, and they were also found. It is still true that these three countries have, not least for historical reasons, a significant position in Kepa activities, although with diminished resources.

From the very beginning the working strategy of Kepa Tanzania has been to offer liaison services to organisations carrying out projects in Tanzania and to Tanzanian NGOs in order to support the democratisation process. This was also the member organisations' wish. In the past years, this strategy has not been altered, and there have not been well justified motions or attempts to alter it. The idea of Tanzania as a program country is not relevant, because in the Kepa overall strategy there are no such countries.

Rather, it seems to me that the "program country" and country strategy ideas are seen as a way of growing Kepa resources in Tanzania. In the work plan for years 2001-2003 the budget for Kepa Tanzania is growing, in its actual amount as well as in relation to other countries, although not very sharply (2001 around 97 000 USD; 2002 114 000 USD; 2003 121 000 USD). What kind of services can we produce with this budget is naturally a question of choice. What kind of services are the member organisations hoping for? We have to make a plan for

liaison services between Kepa and the organisation. The limited resources of Kepa should be used efficiently and equally.

I agree with Leo in that the member organisations, UHUSIANO among others, are in a decisive position both in the Kepa board and in influencing the board. Without them, there will be no change. Especially, if the aim is to change the strategy.

The Kepa board discussed the country strategies of Nicaragua, Zambia and Mozambique in its meeting last May. It was decided that all the strategic choices of Kepa's programmes in the South should be made at the same time in order to see the whole picture they make up. In this context, the board will also discuss the choices possibly made in the coming years.

There is an organisational reform going on in Kepa Finland. It will probably cause some changes, at least in names and faces. For this reason it is still not known what kind of resources and teams Kepa Finland will have for its domestic and field activities. The resources will most probably remain on the level confirmed earlier: no major changes are expected.

Matti Lahtinen
Kepa Finland

Maailmanparannus- rahaa jaossa

Meidän uhusianolaisten kannalta UM:n rahat jakaantuvat kahteen osaan: niihin, jotka myönnetään kansalaisjärjestöille tukirahoiksi niiden hankkeisiin, ja muihin varoihin. Kansalaisjärjestöille myönnettävät kehitysyhteistyövarat ovat hieman yli 200 miljoonaa markkaa (205 000 000

mk). Tämä on se summa, jonka kasvattamisesta me olemme kiinnostuneita. Viime vuonna tätä 'kansalaisjärjestörahaa' käytettiin 136 miljoonaa, joten ainakin budjetissa lisäystä on 51 %. Tästä rahasta otetaan ns. kehysjärjestöjen (Kirkon ulkomaanapu, Vapaa ulkolähetys, Suomen lähetysseura, Suomen Punainen Risti, Suomen ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus ja Frikyrklig samverkan) tukirahat. Näiden järjestöjen hanke- ym. tukemiseen myönnetään yli puolet tuosta 205 miljoonasta. Lisäksi siitä otetaan Kepan vuotuisavustus, joka on nyt 26 miljoonaa markkaa. Uhusianon kaltaisten kansalaisjärjestöjen saama suora hanke-tuki on siis siihen nähden noin kolminkertainen. Meidän 'pienempien' järjestöjen ihmiset kokoavat näin ollen vapaaehtoistyöllä miljoonia omaksi osuudekseen, joka edellytetään hanketuon pohjaksi.

Kiinnostava momentti on Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus, jota varten on tälle vuodelle varattu 4 miljoonaa markkaa. Kiinnostavaa on se, että ministeriö on omakohtaisesti käynnistämässä kaikkien Tanzanian projektien tuloksellisuuden arvioinnin.

Tavallaan meitä sivuaa myös se, mitä isot kansainväliset organisaatiot saavat, tarkoitan lähinnä YK:n alaisia UNICEF- ja UNIFEM- järjestöjä. Muita vastaavanlaisia ovat YK:n kehitysohjelma (UNDP), YK:n väestörahaisto (UNFPA) ja Maailman elintarvikeohjelma (WFP) sekä YK:n kuivuus- ja aavikoitumistoimiston ohjelma (UNSO). Koko potti on 640 miljoonaa, josta 111 miljoonaa menee Lomé-sopimuksen hoitamiseen.

Etäisempiä ja meidän toimintaamme vähemmän koskettavia ovat sitten nuo tuommoiset momentit kuten Maa- ja aluekohtainen kehitystyö ja Maittain kohdentamaton kehitystyö, joihin satsataan 833 miljoonaa markkaa. Tiedotusvälineissä on esillä milloin

mikäkin katastrofi jossain päin maailmaa. Silloin käytetään Humanitäärinen apu -momentille varattua rahaa, jota on yhteensä 189 miljoonaa markkaa. Suureksi osaksi nämä varat menevät Kansainvälisen Punaisen Ristin ja YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) kautta välittömässä tai välillisessä hengenvaarassa olevien ihmisten auttamiseen. UNHCR-lyhenne esiintyy yhä useammin maailman viestimissä.

Paljon on vuoden mittaan käytetty uusiutumattomia ja uusiutuvia energiavaroja, jotta kehitysyhteistyömäärärahoja nostettaisiin nykyisestä 0,3 prosentin tasosta edes hallitusohjelmaan kirjatulle 0,4 prosentin tasolle, ”lopullisen” tavoitteen ollessa tuo 0,7 % bruttokansantuotteesta. Jo 0,1 prosenttiyksikön korotus suhteessa BKT:hen tietäisi kehitysmäärärahojen kasvua yli kuudellasadalla miljoonalla markalla. Ehkä siitä saattaisi herua jokunen satatuhatta kansalaisjärjestöjenkin hankkeisiin.

Uhusianon jäsenjärjestöt ovat keskittyneet Afrikkaan, siellä Tansaniaan, ja siellä suurimmaksi osaksi Morogoron alueelle. Vasta ilmestyneen Suomen kehitysyhteistyö 2000 –raportin mukaan puolet kansalaisjärjestö-tuesta on ohjattu Afrikkaan. Toisaalla kirjassa todetaan, että Tansaniasta on tullut pitkäaikaisin ja suurin suomalaisen järjestöjen kohdema. Tämän vuoden myönnettyistä tuista ei ole vielä yhteenvedoa käytettävissä, mutta Tansanian yhteistyöhön on käytetty ja varattu seuraavia summia:

- paikallishallinnon uudistamiseen 1998-2002: 24 milj. mk
- peruskoulutuksen kehittämiseen 1999-2003: 37 milj. mk
- maaseudun kehittämissuunnitelmaan 1999-2005: 69 milj. mk
- metsäohjelman valmisteluun 2000-2001: 3,5 milj. mk
- luonnonmetsien suojeluun ja hoitoon 1999-2002: 14,4 milj. mk.

Tansanian Suomen edustustosta ihmis- oikeus- ja demokratia rahaston kautta maksettiin 3,7 miljoonaa markkaa vuoden 2000 aikana.

Paljonko ja mihin ’uhusianolaiset’ ovat tänä vuonna saaneet hankevaroja meidän kaikkien yhteisestä verojen keruupotista, selvinnee seuraavassa lehdesämme. Terveisin,

Kaarlo Koskimies
Uhusiano

Money available for good purposes

For us Uhusiano people there are two kinds of money in the budget of the Ministry of Foreign Affairs. There is the money that is granted for the NGOs as support for their development cooperation projects, and other money. The NGO money amounts to 29 million USD. This is the amount which we would like to see increasing. Last year it amounted to 19 million USD, so at least in principle it is increasing. This money covers the expenses of the so called Frame Organisations (big NGOs like the Red Cross) that receive more than a half of the total amount. The Kepa annual support (this year 3,7 million USD) is also included. The support received by NGOs such as Uhusiano is, consequently, three times the share of Kepa. This means that the small Uhusiano-like NGOs gather millions every year to finance their projects to cover the self contribution share of their budget that is required by the Ministry.

If you look at the Ministry's budget there is an interesting paragraph called "the evaluation and internal supervision of development cooperation". There are 0,6 million USD budgeted for it this year. What makes it interesting is that the Ministry is specifically launching an evaluation of the outcomes of all Tanzania related projects.

We are also affiliated by the amount allocated to big international organisations such as UN governed UNICEF, UNIFEM, UNDP, UNFPA, WFP

and UNSO. Their total share is 91 million USD, of which the Lomé treaty eats 16 millions.

Somewhat more distant and less related to our activities are such paragraphs like "development activities in predetermined countries and areas" and "development activities that is not predetermined by area" with their share of 119 million USD. The media reports a catastrophe there and there every now and then. These are responded to by the help of funds under the topic of "humanitarian help". There are 27 million USD budgeted under that topic. Most of them are channelled through the International Red Cross and UN governed UNHCR. And today, the name of UNHCR is appearing more and more in the media of the world.

A lot of energy has been invested during the year in order to raise the development budget from its present level of 0,3 % (of GNP) to the level of 0,4 %, that was agreed in the government's policy - the "final" aim of course being the internationally agreed 0,7 %. Even a growth of 0,1 % in relation to GNP would mean that the funds would grow with more than 85 million USD. Some of that growth might end up to the use of the NGO projects, as well.

Uhusiano member organisations have concentrated their efforts to Africa, in Africa to Tanzania, and in Tanzania mostly to Morogoro region. A recently published report "Finnish Development Co-operation 2000" states that half of the support that is received by Finnish NGOs is directed to Africa. It also states, that Tanzania has become the most important partner country to Finnish organisations along with its long term relationship with them. There is no information available of the funds that were granted this year, but the sums that were budgeted for Tanzanian co-operation were as follows:

- reformation of the local governance 1998-2002: 3,4 million USD
- the development of basic education 1999-2003: 5,3 million USD
- the development of the rural Tanzania 1999-2005: 9,8 million USD
- the preparation of a forestry program 2000-2001: 0,5 million USD
- the conservation of natural forests

1999-2002: 2 million USD.

The Finnish Embassy in Dar es Salaam channelled 0,5 million USD through its human rights and democracy fund during the year 2000.

How much support did the Uhusiano organisations get this year and for what purposes? That, I hope, you can read in the next Newsletter of ours. Wishes,

Kaarlo Koskimies
Uhusiano

Kumppanuus on totinen asia

Suomalaiset järjestöt ovat jo yli kymmenen vuoden ajan tehneet työtä Morogoron seuduilla Tansaniassa. Useat sadat vierailijat, jotka matkaavat suomalaisesta korvesta tansanialaiselle savannille, ovat oppineet nauttimaan afrikkalaisesta auringonnousta ja -laskuista. Uluguru-vuoret ovat tallentuneet vieraiden valokuvamuistiin lähtemättöminä muistikuvina.

Matkojensa aikana suomalaiset ovat tavanneet monia uusia ihmisiä, joiden elämäntilanne on osoittautunut erityisen vaikeaksi. Ihmisiä, joiden elämän keskipiste on selviytyminen köyhyyden ympäröimässä yhteiskunnassa ilman sosiaaliturvaa tai valtionapuja. Tansanialaiset ystävämme ovat osoittaneet monille meistä uudenlaisen näkökulman, joka vaikuttaa pitkään matkalaisten mielissä.

Monista matkoistaan huolimatta useat suomalaiset eivät kuitenkaan ole löytäneet tietään todelliseen tansanialaisuuteen. Me tulkitsemme heitä väärin ja käytämme vääränlaisia

mittareita, jotka lähinnä sopivat omaan yhteiskuntaamme eikä Tansaniaan. Omien mielikuviemme mukaisesti kuvittelemme, että meidän tansanialaiset ystävämme ovat hyväksyneet meidät sellaisina kuin olemme, kumppaneina.

Me olemme kuitenkin niin erilaisia ja niin innokkaita luomaan vääränlaisia mielikuvia itsestämme ja osaamisestamme, jotta ei ole mikään ihme, että tansanialaisten joukossa syntyy mitä ihmeellisempiä käsityksiä meistä. Kumppanuuden rakentaminen kahden ihmisen tai järjestön välille ei voi koskaan tapahtua yht'äkkisesti. Näin ei ole myöskään tapahtunut, vaan todellisuudessa kumppanuutemme tansanialaisten kanssa on vasta tutustumisvaiheessa ja varsinaiseen todelliseen yhteiseen oloon tarvitaan paljon enemmän yhdessä oloa ja lämpöä.

Todellinen kumppanuus edellyttää molemminpuolista sitoutumista, suunnittelua, tekemistä, uskoa ja anteeksiantoa. Kumppanuus on myös muodollinen asia, siis todella totista puuhaa. Tarvitaan sopimuksia tai sormuksia, joilla kumppanien välinen sitoutuminen vahvistetaan ja joiden avulla turvaamme oman osuutemme tässä yhteistyössä. Tarvitaan valmiutta olla mukana sekä myötä, että vastamässä. Uhusiano olkoon nainen ja Tansania on mies. Selvitetään siis kenellä on keittiövuoro tänään ja kuka katsoo lapsia. Uskottomuus ei ole osa kumppanuutta, joten kasvattakaamme luottamusta.

Leo Söderqvist
Kepa Tanzania, Yhteystoimitsija

Partnership is serious business

Finnish organisations have been active in Morogoro region for more than 10 years. Those several hundred visitors, that have travelled from the Finnish

woodlands to Tanzanian savannah, have learned to enjoy the African sunrises and sunsets. A picture of the Uluguru Mountains has been carved into their memories as an everlasting image.

During these trips the Finns have encountered many new people with difficult life situations. They've met people, whose life is surviving in a poor society without social security systems or governmental aid. Our Tanzanian friends have given us insight, a new view point, that will live long in the mind of the travellers.

In spite of their many trips, many Finns have not found their way all the way to the Tanzanian life. We interpret them wrong and use indicators that are more suitable to our own society, not to that of Tanzania. In our minds we think that we are partners and assume that our Tanzanian partners have accepted us as such.

In the end we are, anyhow, so different and so anxious to create wrong kind of images of ourselves and of our abilities. It is no wonder that the Tanzanians hold the most peculiar ideas about us. Building partnership between two individuals or two groups can never be accomplished overnight. And it hasn't been. Our partnership with the Tanzanian people is only in the phase of getting to know each other. For it to be more, to be partnership, we need much more time spent together and more warmth in our relationship.

Real partnership requires mutual commitment, planning, doing, believing and forgiving. Partnership is also a formal matter, meaning it is a serious matter, serious "business". We need agreement papers or engagement rings, with which to seal the commitment between the partners and with the help of which we secure our part in this co-operation. We need to be ready to stand together in sickness and in health. Let Uhusiano be the woman and Tanzania be the man. Let us find out, whose turn it is to do the dishes and whose turn it is to look after the kids today. Infidelity is not a part of the deal, so let us trust each other and build on that.

Leo Söderqvist
Liaison Officer, Kepa Tanzania

KESÄINEN TAPAAMINEN MOROGORO-SEMINAARISSA

Tämänvuotinen Morogoro-seminaari järjestetään Hauhon maisemissa, Viittakiven opistossa, 18.-19. elokuuta. Alustajia ja muita vieraita on tulossa koko joukko: mukana ovat suomalaisten pitkäaikainen kumppani Linda Ngido Mehayosta, puheenjohtaja Ndumey M. Mukama Morogoron alueen järjestöjen kattojärjestöstä UNGOsta, Timo Voipio, Kepan Matti Lahtinen, edustaja ulkoministeriöstä sekä Kepa Tansanian Leo Söderqvist ja Heriel Kitururu. Lisäksi kertovat joidenkin järjestöjen edustajat etelän uutisiaan.

Tämänvuotisen seminaarin hyvin yleisluonteisena teemana on kumppanuus ja kansalaisjärjestöt. Meidän uhusianolaisten ja ungolaisten näkökulmasta on seminaarin pitäminen käytännön tasolla ensisijainen tavoite kun keskustellaan vaikkapa paikallishallinnon ja järjestöjen toimintaedellytysten samoin kuin yhteistyömuotojen kehittämistä. Näin ollen ryhmätyön keskusteluteemoissa paneudutaan ruohonjuuritason problematiikkaan.

Aloitamme lauantaina klo 10 ja päätämme sunnuntaina klo 13 maissa. Uhusianon jäsenjärjestöt saavat heinäkuun alkupuolella lisätietoja seminaarin ohjelmasta, ilmoittautumisesta, majoittumisesta, osallistumismaksusta yms. kirjeitse. Muita kiinnostuneita pyydämme ottamaan yhteyttä Kaarlo Koskimieheen, p.09-3172164/k.koskimies@pp.inet.fi.

Tervetuloa kaikki uudet ja vanhat Tansanian ja kehitysyhteistyön ystävät! Nähdään Viittakivessä!

A SUMMER MEETING AT VIITTAKIVI

The annual Morogoro-seminar is held at Viittakivi, Hauho, 18.-19.8.2001. The guests and speakers are many: Linda Ngido from Mehayo, Ndumey M. Mukama from UNGO, Timo Voipio, Matti Lahtinen from Kepa, some representative from the Ministry of Foreign Affairs, and Leo Söderqvist and Hweriel Kitururu from Kepa Tanzania, among others.

The general theme of the seminar is NGO partnership. It is in our interest to discuss all matters, like matters related to local governance, to the resources of the NGOs, or to new ways of co-operation, in a very practical level. There will be group working, in which these kind of grass root level problems can be addressed.

We start at 10am on Saturday and finish around 1pm on Sunday. Uhusiano member organizations will receive more information by mail: others are requested to contact Kaarlo Koskimies, tel. 09-3172164/k.koskimies@pp.inet.fi for further information.

Welcome! See you all there!

SUKUPUOLI- NÄKÖKULMA KEHITYS- YHTEISTYÖSSÄ

Kepa ja Finnwid ovat julkaisseet pienen oppaan kehitysyhteistyöprojektien sukupuoli-näkökulman huomioon ottamista helpottamaan. Oppaan tavoitteena on lyhyesti ja selkeästi perustella, miksi näkökulma on oleellinen, ja antaa ideoita ja käytännön ohjeita sen soveltamiseen. Oppaan nimi on "Kuka pelkää genderiä" ja sitä saa Kepasta.

UUSI JÄSEN

Uhusiano on saanut uuden jäsenen pohjois-savolaisesta Toivala-säätiöstä. Sen toimintaideana on maaseutukehityksen edistäminen kehitysmaissa. Säätiö on käynnistänyt hankkeen morogorolaisen MOECO:n kanssa. Säätiö esittäytyy seuraavassa tiedotteessa!

NEW MEMBER NGO

Toivala-säätiö from Eastern Finland has joined Uhusiano. The foundation is focused on rural development in developing countries. It has started a project with MOECO in Morogoro. Toivala-säätiö will tell more about its activities in the next Newsletter.

MARIA SHABA SUOMESSA

Tansanian "Kepan", TANGO:n, puheenjohtaja Maria Shaba vieraili Suomessa toukokuussa. Marian vierailu sujui kiireisissä merkeissä: hän mm. tapasi kansalaisjärjestöihmisiä, puhui Kulttuuri ja Kehitys-seminaarissa, vieraili Uhusianon kokouksessa ja voitti sydämiä laulattamalla Maailma Kylässä -tapahtuman vieraita Malaikan tahdissa (kuvassa).

MARIA SHABA VISITED FINLAND

The chairperson of TANGO (umbrella organization for all Tanzanian NGOs) Maria Shaba visited Finland in May. During her visit she managed to find time for many activities, like lecturing at Kepa's Culture and Development Seminar, meeting NGO people and visiting Uhusiano meeting. She also visited the World Village Festival, where she stole the hearts of Finnish people by singing Malaika together with them (in the photo).

AFRIKKA SUOMALAISTEN MIELIIN!

Kyo järjestää kansalaisjärjestöjen kanssa vuoden 2002 alussa tiedotuskampanjan ja sarjan tapahtumia teemalla "AFRIKKA 2002". Tarkoituksena on tehdä tunnetuksi kehitysyhteistyötä, yleisiä kehityskysymyksiä, Afrikan kulttuureita ja sen arkipäivää. Pää tapahtuma "Ihminen ja kehitys" pidetään 18.-21.4. Helsingin Kaapelitehtaalla. Kyo kutsuu kaikkia Afrikasta kiinnostuneita järjestöjä osallistumaan tapahtumiin ja tarjoamaan omia osuuksiaan niihin. Uhusianon suunnitelmissa on kytkeä loppuvuodesta ilmestyvän suomi-swahili-suomi -sanakirjan julkistaminen tähän yhteyteen. Lisätietoja Afrikka 2002 -kampanjasta saa projektisihteeri Veera Savolaiselta, veera.savolainen@afrikka2002.net/p. 040-8494457, ja Uhusianon suunnitelmista Pia Mäkelältä pia.p.makela@helsinki.fi.

FINNS MEET AFRICA

The Ministry of Foreign Affairs/Department of Development Co-operation is launching an information campaign and a whole lot of different events in the beginning of the year 2002. The theme of the events is "AFRICA 2002", the aim being to inform the Finnish people about development co-operation, African cultures and its everyday life. The main event will be held 18.-21.4. in Helsinki. The department of Development Co-operation calls upon all the organization to take part in the activities and to arrange events of their own to support the campaign. Uhusiano plans to celebrate the publishing of the Finnish-Swahili-Finnish dictionary in connection to these events. More information about the campaign is available from project coordinator Veera Savolainen, veera.savolainen@afrikka2002.net/p. 040-8494457, from the Ministry. Uhusiano contact person is Pia Mäkelä pia.p.makela@helsinki.fi.

Orpojen koulutuksen tukemista Tansaniassa "TOININ TORI"

Äänekoskella toimiva järjestö Kehyapu ystävät ry/Toinin tori on todellinen esimerkki siitä, kuinka pieni mutta tavoitteisiinsa sitoutunut ryhmä voi saada aikaan vuosien kuluessa hyviä tuloksia. Työ alkoi järjestön omin varoin noin kymmenen vuotta sitten pienen orpo-ryhmän auttamisella. Mukaan tuli aina uusia autettavia ja vähitellen syntyi ajatus hakea toiminnalle valtion kehitysapua, jota saatiin ensimmäisen kerran vuonna 1997. Sen jälkeen toiminta on laajentunut huomattavasti niin että parhaimmillaan olemme pystyneet ottamaan jopa 150 lasta ja nuorta tukemme piiriin. Lapsia on pääsääntöisesti koulutettu perus- ja secondary- kouluissa mutta erittäin tärkeäksi olemme kokeneet myös ammattiin valmistavan koulutuksen. Tuellamme onkin valmistunut ompelijoita, puuseppiä, automekaanikoita, opettajia, sairaanhoitajia, med. assistentteja sekä hotelli- ja ravintola-alan työntekijöitä.

Miten kaikki on mahdollista? Tämän toiminnan mahdollistava "sydän" sijaitsee Äänekoskella, jossa toimii pieni kirpputori nimeltään "Toinin tori" ja jossa hyörii noin kymmenen aktiivista naista kukin vuorollaan tekemässä oman osuutensa. Kirpputorin tuotto kattaa hankkeen omarahoitusosuuden ja siksi voimme sanoa että ilman kirpputoria ei olisi myöskään mahdollista saada valtion hanketukea. Työtä on paljon ja aina pitää olla "tuntosarvet" tarkkoina mutta kaikesta huolimatta olemme kokeneet tämän toiminnan erittäin tarpeelliseksi ja antoisaksi.

Toini Niskanen, puh. 014-522266

Supporting orphan education "TOININ TORI"

Kehyapu ystävät ry (better known as "Toinin tori") from Äänekoski, Finland, is a good example of a small but committed group of people who have over the years achieved a lot. The activities started ten years ago when a group of individual people started to help an orphan group. More and more people were involved and eventually they came up with an idea of applying state support for their activities. The first support from the Ministry of Foreign Affairs was granted 1997. After that the activities have expanded so that during the best times we have been able to support some 150 children at a time. The basic objective has been to enable them to go through elementary and secondary school. We have also put emphasis on vocational education and supported sewers, carpenters, mechanics, teachers, nurses, medical assistants and hotel/restaurant staff to graduate.

How has this been possible? The "heart" of the NGO is a small second hand shop in Äänekoski town. There are some ten active and committed women who each take care of their share of daily routines at the shop. The income of this shop makes it possible to contribute to the project and to apply support from the Ministry. Shop keeping is hard work, but the objective is good, so we have felt that we are doing a necessary and rewarding job.

Contact information:
Toini Niskanen
toini.niskanen@pp.inet.fi

TAPO

TAPO on lyhenne sanoista, jotka tarkoittavat taistelua köyhyyttä vastaan. TAPO perustettiin hoitamaan Toinin torin projektin asioita Tansaniaan projektin laajentuessa. Näin syntyi rekisteröity yhdistys Mama Agnes Hellarin johdolla v. 1999. Hänen lisäksi toimistossa työskentelee joukko nuoria työntekijöitä, joista Stella Richard on tehnyt töitä kanssamme jo yli 6 vuotta. Projektien kasvettua mukaan tuli yliopiston käynyt nuorimies Yanga Mwangindo sekä Msafiri David, joka on apuna aina kun tarvitaan. Suomalaisen yhteistyö heidän kanssaan on sujunut erittäin hyvin. He ovat rehellisiä, velvollisuudentuntoisia ja työssään tarkkoja sekä omaavat jo melkoisen kokemuksen hoitaa myöskin ns. virallisia asioita. TAPO:n toimisto sijaitsee Morogorossa Tushikamanen pihapiirissä. Toimisto on kalustettu ja siellä on oma puhelin.

TAPO etsii yhteistyökumppania Suomesta. Tällaisten koulutusprojektien tarve olisi kai loppumaton mutta valtion säännösten mukaan jokainen projekti loppuu aikanaan, näin myös Toinin torin projekti. Opiskelijoihin kohdistuva viimeinen tukivuosi on 2002 ja koko hanke loppuu näillä näkymin vuonna 2003.

Kuten edellä on kerrottu, TAPO on valmis rekisteröity organisaatio. Työntekijät ovat saaneet monipuolisen kokemuksen projektin hoitoon liittyvistä tehtävistä. He ovat halukkaita ottamaan vastaan uusia haasteita ja tehtäviä, jotka liittyvät kehitysyhteistyöprojekteihin. Jos etsit yhteistyökumppania Tansaniasta, lisätietoja saat seuraavilta henkilöiltä: Toini Niskanen puh. 014-522266 tai Marja-Liisa Männistö puh. 03-4589965.

TAPO

The name TAPO comes from words that mean fighting against poverty. It was founded in 1999 and has been guided by Mama Agnes Hellar ever since. It was founded to take care of Toinin Tori's activities in Morogoro as their activities expanded. In addition to Mama Hellar there are young, skillful workers at the office: Stella Richard, who has been with us for more than 6 years already; a University graduate Yanga Mwangindo; and Msafiri David, who is there to help whenever needed. Toinin Tori has enjoyed working with them in good trust. They are honest, responsible and have experience of taking care of "official" matters as well. TAPO is officially registered. The office is situated in Morogoro, Tushikamane yard. It is fully furnished and equipped with a phone.

Tapo is looking for a partner from Finland. The need for supporting education is never ending. But, according to the rules of the Finnish Ministry of Foreign Affairs, each project has to have an end. A project once started by the support of Toinin Tori is ending. The year 2002 is the last year to support students and the whole projects is ending year 2003. So if you are looking for a Tanzanian partner organization, the persons below can give you more information.

Contact information:

Toini Niskanen
toini.niskanen@pp.inet.fi or
Marja-Liisa Männistö
mlmannisto@sunpoint.net

WOMENS' GROUPS IN MOROGORO - NAISJÄRJESTÖJÄ MOROGOROSSA

There are several active women's organisations working in the Morogoro area. Dr Saquare, UNGO executive secretary, provides the following information. The NGOs are listed with no particular order but starting with established, most active, widely known and those trying hard to deliver their goods.

Morogoron alueella toimii monia aktiivisia naisten järjestöjä ja ryhmiä. Tiedot seuraavista järjestöistä on toimittanut UNGO:n sihteeri Saquare. Ne ovat esimerkkejä järjestäytyneistä, aktiivisista, tunnetuista ja asialleen omistautuneista naisryhmistä.

1. TUMAINI WOMEN ASSOCIATION (TUWA)

Registered in 1998 with Reg. No 50:9349. Postal Address P.O. Box 1707, Morogoro.

Membership comprises of widow women. Leadership is vested on the Executive Committee of five members under the Chairperson. Currently there are 20 members.

Objectives: The main objective of the association is to improve the living standards of widow women and their families/orphans through sensitisation, mobilisation and encouraging widows to set poverty alleviation projects, home nursing and orphan care and to assist in legal help to widows and environmental protection.

Current activities: The group has acquired a piece of land for children welfare, provided credit facility to 16 members total of 500,00/- Tsh, and started a tree nursery for environmental protection.

Future activities: Construction of a nursery school for the orphans, poultry unit, horticulture, and dairy unit.

2. JITEGEMEE WOMEN ASSOCIATION (JIWA)

Registered in 1998 with Reg. No 9504, Postal address P.O. Box 1688, Morogoro.

Membership is open to all physically fit adult women, understanding and self-motivated. The leadership is by the Executive Committee elected by the members periodically.

Objectives: To participate in economic, educational and cultural activities to improve the standards of living of their members.

Current activities: Discussions and meetings to try and solve their problems, offering soft loans to members on small activities, fruits and flowers nurseries for members and for sell.

Future activities: Establishing a nursery school.

3. UMOJA WA AKINAMAMA KIHONDA (UWAKI 'A')

Registered in 1998 with Reg. No 9494. Postal address P.O. Box 2103, Morogoro.

Members are women above 18 years residing in Kihonda area. The leadership is by the elected Executive Committee members under the Chairperson.

Objectives: Protection and conservation of natural resources, environmental sanitation, providing members with sustainable and self-supporting sources of income in order to improve the social economic status of women and children.

Current activities: Establishment of a tree nursery, creating awareness to mothers on nutrition and food preservation, cleaning areas in the Morogoro municipality.

Future activities: Provision of Girl's Hostel in Kihonda area of Morogoro Municipality.

4. SAFINA WOMEN'S ASSOCIATION (SAWA):

Registered in 1998 with No SO 9351. Postal address P.O. Box 757, Morogoro.

Membership is drawn from women in business, most of them being widows. It is run by an elected Executive Committee lead by the Chairperson.

Objective: To improve the well being of widow women by establishing economical undertakings in agriculture, trading, environmental protection, education and information exchange.

Current activities: Credit facility to 16 members, land acquired and nursery school built, tailoring mart, 4 piggery units, 3 cows, poultry houses and 17 trained members in business management.

Future activities: Construction of a hostel for girls and expansion of the existing projects.

ILO OPPIA JA OPETTAA

- batiikkia Mbezissä

Outileena Uotila Äetsän kehitysmaaseura

Batiikki on vanha indonesialainen tekniikka, jolla kuvioidaan kankaita. Kuviot saadaan aikaan peittämällä kuviosat vahalla ja värjäämällä kangasta asteittain tummenevissa väriliemissä vahausten jälkeen. Aasiasta tekniikka on levinnyt varsinkin siirtomaavallan aikana Afrikkaan ja Eurooppaan. Nykyään batiikkia tehdään etenkin Aasiassa ja Länsi-Afrikassa.

Vuosi sitten Äetsän kehitysmaaseuran Mbezin projektin johtaja Sinikka Olá pyysi minua Tansaniaan opettamaan batiikkivärjäystä Mbezin Post Primary Schoolin ompelulinjan työille. Innostuin heti asiasta, vaikka pyyntö tuntui hiukan oudolta, sillä batiikkia tehdään Tansaniassa paljon enemmän kuin Suomessa. Ajattelin, että kylläpä monet tekstiilialan ihmiset nauravat minulle, kun lähden opettamaan batiikkia Afrikkaan.

Mbezissä ei ole aikaisemmin pidetty batiikkikursseja, mutta muutama nuoret naiset ovat jonkin verran tehneet batiikkikankaita. Kurssit osoittivat, että lisäharjoitus oli hyväksi.

Ensimmäinen batiikkikurssi Mbezissä oli helmi-maaliskuussa ja toinen marraskuussa 2000. Ensimmäisellä kurssilla oli 15 tyttöä. Kaikki he jatkoivat toisella kurssilla ja lisäksi tuli muutamia uusia oppilaita. Kurssit olivat monella tavalla opettavaisia ja hauskoja niin tyttöjen kuin omasta mielestäni.

Harjoituksia

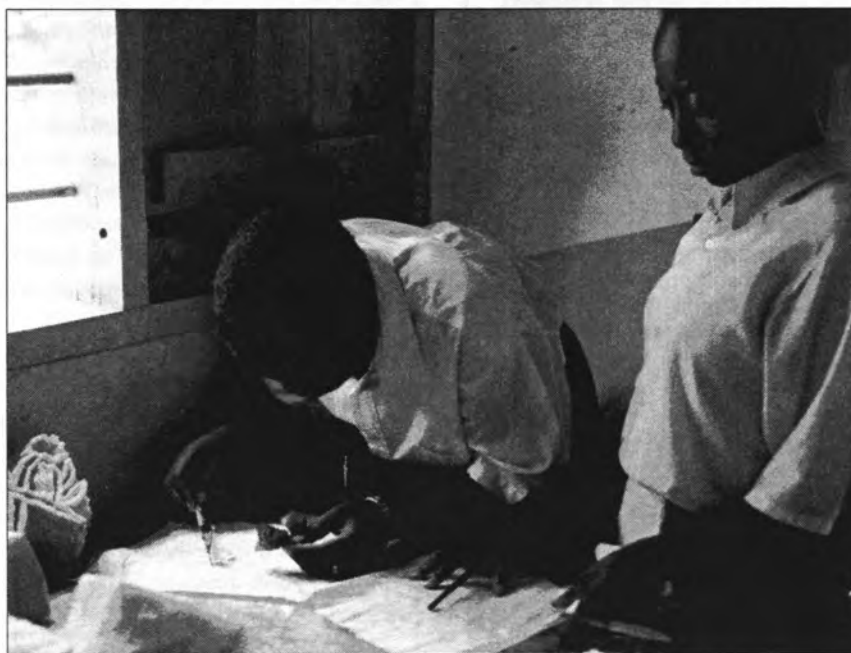
Kaikki tarvikkeet: puuvillakangas, värit, kemikaalit, värjäysastiat ja muut työvälineet sekä suojavaatetus hankittiin Dar es Salaamin torilta. Materiaalit, etenkin kyyppivärit ovat hyvin korkealaatuisia. Kyyppivärit ovat samantyyppisiä kuin luonnonindigoväri. Ne eivät liukene itsellään veteen, vaan tarvitaan kemikaaleja ja tietty lämpötila ja aika, jolloin värit kehittyvät värjäykseen sopiviksi.

Ensimmäisinä harjoituksina opeteltiin kuviointitekniikoita solmimalla ja vahaamalla. Kuvioinnissa käytettiin eritekniikoita ja runsaasti mielikuvitusta. Sen jälkeen opittiin sekoittamaan väriliemiä, joissa harjoitustilkut värjättiin. Annoin kurssin työille tehtäviä: ”Tee kangas, jossa on keltaisia kuvioita punaisella.”. Tällä tavalla opettelimme värioppia, miten eri värit

vaikuttavat toisiinsa. Teimme yhdessä työohjetaulun suahilin kielellä batiikin teon eri vaiheista sekä värikolmion.

Ympäristöasioita

Pohdimme yhdessä ympäristövaikutuksia ja työturvallisuutta. Väriaineet ovat myrkyllisiä. Värjäyksen jälkeen niiden hävittämisessä käytimme seuraavanlaista menetelmää, joka ainakin on parempi kuin jäännösliemien kaataminen suoraan maahan. Maahan kaadettujen jätevärien jälkeen paikalla ei kasva mitään. Väreissä on mm. lipeää. Liemet neutraloitiin etikkahapolla, koska ne ovat vahvasti emäksisiä. Neutraloidut väriliemet kaadettiin suureen mustalla muovilla vuorattuun puuastiaan, jonka Mbezin rakennus- ja puuseppäosaston pojat olivat tehneet tätä tarkoitusta varten. Jäteliemien on arkoitus haihtua tässä asiassa.

Ymmärtäminen yli kielirajojen

Myös Mbezin koulun naisopettajat olivat innostuneina mukana kursilla, ja he toimivat tulkkeina. Olin toki yrittänyt opetella suahilia ja opettaa suomea, jotta olisimme voineet keskustella enemmän ilman tulkkia. Yhdessä opetellut tansaniaiset ja suomalaiset laulut ja tanssit olivat batiikkikurssin jokapäiväistä ohjelmaa. Ehkä juuri sen takia, että kurseilla oli hauskaa, oppiminen edistyi huomasti ja näyttäviä kankaita saatiin paljon aikaiseksi.

Kurssien työllä oli hyviä ideoita ja roimasti luovuutta sekä intoa ja halua oppia. Tunsin, että opin itse näillä kurseilla ainakin yhtä paljon kuin tytöt.

Vinkki

Batiikkikurssit ovat tältä erää ohi, koska Mbezin projekti päättyi vuonna 2000. Kurseilla olleet tytöt osaavat tekniikan jo melko hyvin. Nyt pitää vain toivoa, että he uskovat itseensä ja jaksavat tehdä kovasti töitä asiakkaiden löytämiseksi. Saimme kurssien aikana tilauksia suomalaisilta tuttavilta, ja opimme niiden kautta toimimaan asiakkaiden toiveiden mukaan. Marraskuussa olleelle toiselle kurssille saimme muutamia tilauksia tansanialaisiltakin. Tässäpä on vinkki meille kaikille: kun haluamme tilata batiikkikankaita tai -vaatteita, kannattaa poiketa Mbezissä matkalla Morogoroon. Mbezin kylä on Kimarassa noin 20 kilometriä Dar es Salaamin keskustasta Morogoroon menevän tien varressa.

Kuva/Photo:

Rose ja Asia kuvioivat puuvillatilkkuja vahalla.

Rose and Asia pattern cotton with wax.

BATIK IN MBEZI

Joy of teaching and learning

Outileena Uotila **Äetsä Association for Developing Countries**

Batik is an ancient technique of decorating cloth of Indonesian origin. The patterns are made by covering the designed shapes with wax and then dyeing the cloth in liquid of colour. It is a technique originated from Asia that has spread to Europe and especially Africa during the colonisers' time. Nowadays it is widely practised in Asia and West Africa in particular.

A year ago I was asked to teach batik for the sewing class students in Mbezi Post Primary School by Mrs Sinikka Olá, the co-ordinator of the Mbezi project of Äetsä Association for Developing Countries. I found the question a bit strange, because I thought batik is better known in Tanzania than Finland. Nevertheless I got excited. I thought my colleagues in textiles would laugh at the thought of me going to Africa to teach batik! Classes of batik dyeing had never held in Mbezi but some of the young women had made batik dyed cloths. It proved to be necessary to have some extra practise.

The first course was held February-March and the second in November 2000. There were more than 15 participants in the courses. Both the girls and I found the courses useful in many ways as well as fun!

Exercises

The equipment and material - cotton cloth, colours, chemicals, containers and all we needed - was purchased at a market place in Dar es Salaam. The materials, especially the special colours for dyeing, were of very high quality. These colours are like the natural indigo: they are not water soluble as such but specific chemicals, temperature and

time is needed to activate the colours proper for dyeing.

The first exercise was to learn the techniques of patterning by knots and wax. Lots of different techniques were practised and lots of imagination used. Then we learned to mix the liquids for dyeing the test cloths. I gave them some tasks, like "Make a cloth with yellow patterns on red base". In this way we learned about colours and how different colours effect each other. Together we prepared a table of instructions of how to make batik and a table of colours in Swahili language.

Environmental issues

We reflected on some environmental issues and matters concerning the working conditions. The dyes are poisonous and they contain e.g. lye. If you pour the dye liquid on the ground, nothing grows on the spot. Instead of pouring the poisonous liquids on the ground we followed these instructions: we neutralised the heavily alkaline liquid with acetic acid and poured them into big wooden container that was lined with black plastic. The boys of Mbezi School's construction and carpentry section had made them especially for this purpose. The waste liquids will stay in the containers until evaporated.

Mutual understanding

The teachers of the school were enthusiastically taking part in the course and they had a role of interpreters, also. I had indeed tried to learn some Swahili and teach some Finnish in order to be able to discuss without interpreter. Finnish and Tanzanian songs that we sang together and the dances we danced belonged to the daily programme. Maybe because we had so much fun we also learned a lot and produced many

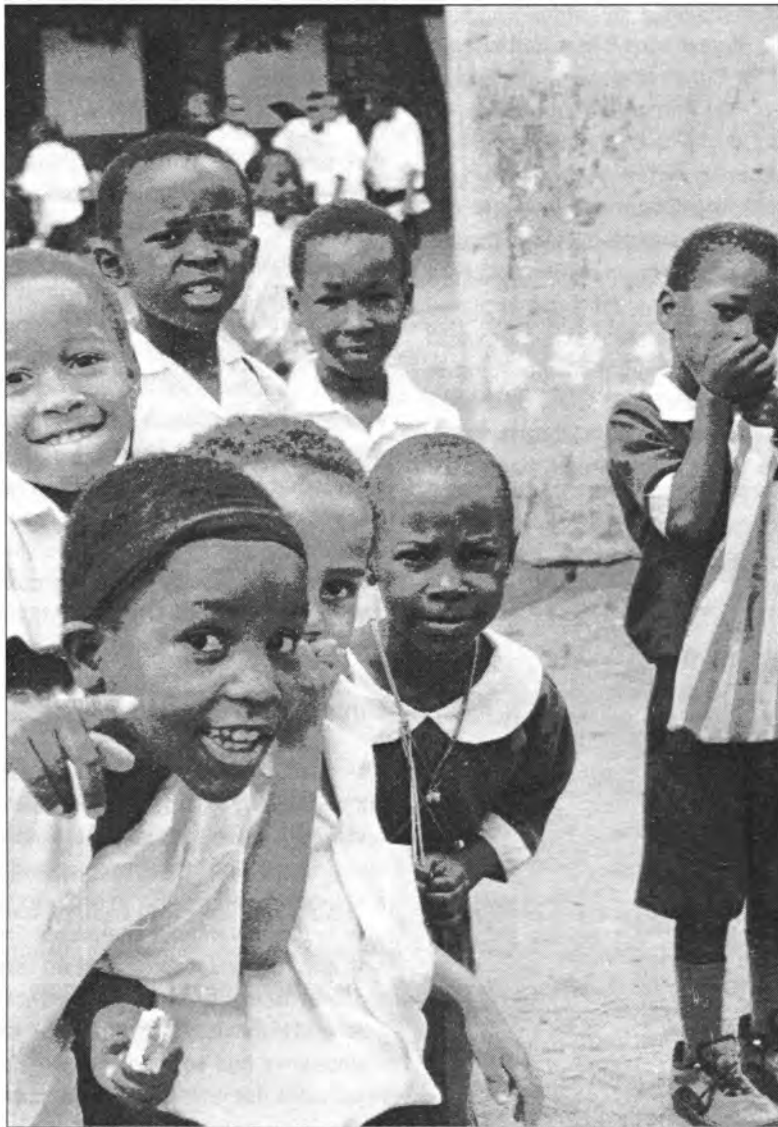
splendid cloths. The girls had good ideas and loads of creativity and willingness to learn. I felt that I was learning at least as much, if not more than the participants were.

A Final Tip

The Mbezi project came to its end in the year 2000 and thus the batik courses are over, as well. The girls who took part in the course master the technique quite well and now we must hope that they will have enough faith and strength to work to find their way to the customers.

During the first course we received some work orders from Finnish friends. That way we learned to deal with the customers' wishes. In November, during the second course there were some orders from Tanzanians, too. So here is a tip for us all: when wanting to buy batik, it is worth visiting Mbezi on the way from Dar es Salaam to Morogoro. Mbezi is situated in Kimara, some 20 kilometres from the Dar es Salaam City centre by the Morogoro road.

Translation: Paula Kuusipalo

UHUSIANO-TIEDOTE UHUSIANO NEWSLETTER

Uhusiano r.y. on suomalaisten, Tansaniassa kehitysyhteistyötä harjoittavien kansalaisjärjestöjen perustama kattojärjestö. Sen päätehtävä on palvella järjestöjään tiedottamalla, koordinoimalla ja järjestämällä koulutusta. Uhusiano-tiedote ilmestyy muutaman kerran vuodessa. Tiedotetta toimittaa Uhusianon tiedotusryhmä, johon kuuluvat Kaisa Kivelä, Paula Kuusipalo ja Elina Puhto.

Seuraava lehti ilmestyy lokakuun 2001 alussa. Siihen tulevat kirjoitukset tulee toimittaa tiedotusryhmälle viimeistään perjantaina 31.8.2001.

Uhusiano r.y. is an umbrella organization for Finnish NGOs that are involved in development co-operation with Tanzanian partners. Its main tasks are to share information, to coordinate its member organizations' activities and to arrange education for them. Uhusiano Newsletter comes out a couple of times in a year. The Newsletter team are Kaisa Kivelä, Paula Kuusipalo and Elina Puhto.

The next Newsletter will come out early October 2001. The deadline for any articles is Friday 31/8/2001.

"Uhusiano" ni shirika mama la mashirika 12 yasiyo ya kiserikali ya Kifini. Mashirika ya Uhusiano yanashiriki kwenye kazi ya kujenga maendeleo katika nchi ya Tanzania, hasa katika eneo la Morogoro. Malengo ya Uhusiano ni kuimarisha mashirika yake kwa njia ya kubadilishana habari na kutoa mafunzo. "Uhusiano Newsletter" ni gazeti la Uhusiano. Linatolewa mara mbili mpaka mara nne kwa mwaka. Linatengenezwa na kamati ya habari ya Uhusiano. Wanakamati ni Kaisa Kivelä, Paula Kuusipalo na Elina Puhto.

YHTEYSTIETOJA - CONTACT INFORMATION

UHUSIANON hallitus UHUSIANO board members

Puheenjohtaja - Chairperson

Kaarlo Koskimies
(Vaasan kehitysmaaseura r.y./Vaasa Association for Developing Countries)
Huvilakatu 9
FI-65200 Vaasa
Tel. int. (home) +358-6-3172164
e-mail: k.koskimies@pp.inet.fi

Varapuheenjohtaja - Vice Chairperson

Heikki Pietiläinen
(Iisalmen Nuorison Tuki r.y./Iisalmi Youth Aid)
Louhenkatu 17 A 3
FI-74130 Iisalmi
Tel. int. +358-17-825003, +358-50-3014663
e-mail: pietilainenh@mailexcite.com

Sihteeri ja tiedottaja - Secretary and Information Officer

Kaisa Kivelä
Sammalparankuja 4 C 41
FI-00960 Helsinki
Tel. int. +358-400-212824, +358-9-3237372
e-mail: kaisa.kivela@helsinki.fi

Heli Pimenoff
(Äetsän seudun kehitysmaaseura r.y./Äetsä Association for Developing Countries)
Stakes, PL 220
FI-00531 Helsinki
Tel. int. +358-50-3395788, work +358-9-39672040
e-mail: heli.pimenoff@stakes.fi

Paula Kuusipalo
(Viittakiven tuki r.y./Viittakivi Alumni Association)
Mannerheimint. 94 B 44
FI-00250 Helsinki
Tel. int. (home) +358-9-4583835 and +358-50-5819623
e-mail: paula.kuusipalo@ofw.fi

Sinikka Wikström
(TSL:n Vammalan osasto r.y./Workers Educational Association of Vammala)
Kontinkustaanatie
FI-38300 Kiikka
Tel. int. +358-3-5135263
e-mail: sinikka.wikstrom@kopteri.net

Elina Puhto
(Viittakiven tuki r.y./Viittakivi Alumni Association)
Angervotie 4 D 31
FI-00320 Helsinki
Tel. int. home +358-9-5879454, work +358-9-47741823
e-mail: puhto@softhome.net

Leena Salminen
(Vaasan kehitysmaaseura r.y./Vaasa Association for Developing Countries)
Vaasan kaupunginkirjasto, maakuntakirjasto
FI-65101 Vaasa
Tel. int. +358-40-5249998, home +358-6-3125593
e-mail: leena.salminen@vaasa.fi

Jaakko Tuomi
(Vanhustyön keskusliitto r.y./Central Union for the Welfare of the Aged)
Raatimiehenkatu 8
FI-53100 Lappeenranta
Tel. int. +358-40-5301934, fax +358-5-4513612
e-mail: jaakko.tuomi@saunalahti.fi

muita UHUSIANOlaisia other UHUSIANO contacts

Taloudenhoitaja - Treasurer

Marja-Liisa Männistö
Valssitie 8, FI-39500 Ikaalinen
Tel. int. +358-50-3540635, work +358-3-3457151, fax +358-03-3713123
e-mail: mliimannisto@sunpoint.net

Edustaja Kepan hallituksessa - Uhusiano Representative in Kepa Board

Sisko Ojanen (Iisalmen Nuorison Tuki r.y./Iisalmi Youth Aid)
Tel. int. +358-50-3806516
e-mail: sisko.ojanen@bentley.nl

VICE MEMBERS

Tuomo Haapaniemi
Karkunkyläntie 424
FI-38140 Kärppälä
e-mail:
tuomo.haapaniemi@kopteri.net

Kyösti Kauppinen
(Iisalmen Nuorison Tuki r.y./
Iisalmi Youth Aid)
Kivirannantie 32
FI-74130 Iisalmi
Tel. int. work +358-17-814243,
fax +358-17-813098
e-mail: ideco@nettilinja.fi

Sirpa Ewvaraye
(Vaasan kehitysmaaseura r.y./Vaasa
Association for Developing
Countries)
Karhantie 6 A 13
FI-65350 Vaasa
Tel. int. +358-6-3169728,
work +358-6-3251718,
fax +358-6-3251702
e-mail: sirpa.ewvaraye@vaasa.fi

Heli Niskanen
Pöökintanhua 1
FI-38220 Stormi
Tel. int. +358-41-4460968,
home +358-3-5155452
e-mail: heli_niskane@artic.net

Ilpo Korkalo
Latokartanonatie 97
FI-07800 Lapinjärvi
e-mail: ilpo.korkalo@pp.inet.fi

Satu Reunanen
(Äetsän seudun kehitysmaaseura r.y./
Äetsä Association for Developing
Countries)
Torstinmäentie 43
FI-38100 Karkku
Tel. int. +358-40-5156104,
home +358-3-5134162
e-mail: satu.torstinmaki@kpteri.net

Outileena Uotila
(Äetsän seudun kehitysmaaseura r.y./
Äetsä Association for Developing
Countries)
Tyrväänkyläntie 627
FI-38200 Vammala
Tel. int. home +358-3-5143536

Nora Witans
(Viittakiven tuki r.y./
Viittakivi Alumni Association)
Arentinkuja 1 B 232
FI-00410 Helsinki
Tel. int. +358-40-7000362

UHUSIANON jäsenyyss/tiedotteen tilaus membership/Newsletter orders

Uhusianoon kuuluu jäsenenä sekä yksittäisiä henkilöitä että erilaisia järjestöjä. Liittyä voi maksamalla jäsenmaksun Uhusianon tilille 566006-212195. Jäsenmaksun suuruus on järjestöiltä 300 mk/kalenterivuosi ja yksityishenkilöiltä 100 mk/kalenterivuosi (opiskelijat 50 mk). Uhusiano-tiedote postitetaan kaikille jäsenille kotiin. Tämän vuoksi muista ilmoittaa meille myös osoitteesi!

Uhusiano members are individual persons and different organizations. You can become a member by paying the annual membership fee in Uhusiano account 566006-212195. The fee for organizations is 300 FIM a year and for individuals 100 FIM a year (for students 50 FIM). The Uhusiano Newsletter is mailed to all members, so please inform us with your address, as well.

sisarjärjestö UNGO Tanzanian partner UNGO

Puheenjohtaja - Chairperson
Mr. Ndumey M. Mukama

Sihteeri - Secretary
Dr Joseph Saqware

P.O. Box 1835
Morogoro
Tanzania
Tel./Fax int. +255 23 2604421
e-mail: leo.kepa@cats-net.com

